

Lisa 9.

VALIKÕPPEAINETE KAVAD

1. ÕPPEAINED JA MAHT	1
2. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE JA LÕIMING AINEVALDKONDADEGA	2
3. HINDAMINE	3
4. AINEKAVAD	4
4.1. Digitund	4
4.2. Informaatika	9
4.3. Finantsoskused	20
4.4. Eesti elusloodus	22
4.5. Huvitav matemaatika.....	24
4.6. Inglise keel	26
4.7. Inglise keel läbi laulude	28
4.8. Liiklusõpetus	30
4.9. Loovtöö alused	33
4.10. Lugemisring	36
4.11. Karjääriõpetus	37
4.12. Kehakultuur	40
4.13. Kordamine matemaatika ja eesti keele eksamiks	41
4.14. Minifirma	46
4.15. Programmeerimise alused	48
4.16. Rahatarkus.....	48
4.18. Sotsiaalsed oskused	54
4.17. Ukraina rahvatants	58
4.18. Usundiõpetus	60

1. ÕPPEAINED JA MAHT

Põhikooli riiklik õppekava sätestab igale klassile kindla tunnimahu, mis jääb allapoole maksimaalset lubatud nädalakoormust. See annab koolidele võimaluse kasutada 1–4 vaba tundi igas klassis õpilaste haridustee toetamiseks ja rikastamiseks. Täiendavate koolipõhiste õppeainetena on igale klassile valitud ja määratud vastavalt vajadusele digitund ja sotsiaalsed oskused (1.–3. klass), liiklusõpetus (3. klass), informaatika (4.–6. klass), loovtöö alused (8. klass) ning valikaine (4.–6. klassi ning 7. ja 9. klass), et toetada

õpilaste mitmekülgset arengut. Igal õppeaastal saab õpilane valida endale huvipakkuva valikaine, mis võimaldab õpilasel teha teadlikke valikuid iseseisvalt ning katsetada erinevaid huvivaldkondi, mis toetab enastjuhtiva õppija kujunemist. See hõlbustab õpilaste valikuid tulevikus ning aitab neil enda huvisid ja võimeid välja selgitada ning arendada. Lisaks toimub valikaines õppimine koos erinevate klasside õpilastega, mis soodustab sotsiaalsete oskuste arengut, võimaldades tutvuda ja õppida erivanuses õpilastega koos.

Õppeaine	I ka	II ka	III ka
Digitund	✓	-	-
Informaatika	-	✓	-
Finantsoskused	-	-	✓
Eesti elusloodus	-	✓	-
Huvitav matemaatika	-	-	✓
Inglise keel	-	✓	-
Inglise keel läbi laulude	-	✓	-
Liiklusõpetus	✓	-	-
Loovtöö alused	-	-	✓
Lugemisring	-	✓	-
Karjääriõpetus	-	-	✓
Kehakultuur	-	-	✓
Kordamine matemaatika ja eesti keele eksamiks	-	-	✓
Minifirma	-	-	✓
Programmeerimise alused	-	✓	-
Rahatarkus	-	✓	-
Ukraina rahvatants	-	✓	✓
Usundiõpetus	-	✓	✓
Sotsiaalsed oskused	✓	-	-

2. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE JA LÕIMING AINEVALDKONDADEGA

Kõik valikõppeained toetavad üldpädevuste kujundamist ning lõimingut ainevaldkondade vahel. Iga aine juures on kirjeldatud järgneva tabeli alusel, millist üldpädevust (I.), lõimingut (II.) või läbivat teemat (III.) konkreetne õpitegevus toetab.

Üldpädevuste kujundamine (I.)	Lõiming ainevaldkondadega (II.)	Läbivad teemad (III.)
1-väärtuspädevus 2-sotsiaalne pädevus 3- enesemääratluspädevus 4-õpipädevus 5-suhtluspädevus 6- matemaatikapädevus 7- ettevõtlikkuspädevus 8- digipädevus	1-keel ja kirjandus 2-võõrkeeled 3-matemaatika 4-loodusained 5-sotsiaalsained 6-kunstiained 7-tehnoloogia 8-kehaline kasvatus	1-Elukestev õpe ja karjääri planeerimine 2-keskkond ja jätkusuutlik areng 3-kodanikualgatus ja ettevõtlikkus 4-kultuuriline identiteet 5- teabekeskond 6-tehnoloogia ja innovatsioon 7-tervis ja ohutus 8-väärtused ja kõlblus

3. HINDAMINE

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste) ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute või kirjaliku tagasisidega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

Valikõppeaines on mitmeeristav hindamine (arvestatud/mittearvestatud). Hinde „arvestatud“ saab õpilane, kelle suulist vastust (esitust), kirjalikku tööd, praktilist tegevust või selle tulemust saab lugeda vähemalt piisavaks vastavalt õppekavas toodud õpitulemuste nõuetele. Hinde „mittearvestatud“ saab õpilane, kelle suulist vastust (esitust), kirjalikku tööd, praktilist tegevust või selle tulemust ei saa lugeda piisavaks vastavalt õppekavas toodud õpitulemuste nõuetele. Valikõppeainetes hinnatakse aktiivset osalemist õppetöös ja praktilis(t)e ülesand(nete)e läbimist. Vastavalt õppesisule hinnatakse teadmiste kontrolli kaudu õpitulemusi arvestatuks või mittearvestatuks. Iga valikõppeaine õppesisu juures on toodud teadmiste kontrolli lahter, kus on kirjas millist meetodit hindamiseks kasutatakse.

Teadmiste kontrolli meetodid:

- UT-uurimistöö;
- LT-loovtöö;
- TT-tasemetöö;
- KT-kontrolltöö;
- TK-tunnikontroll;
- SV-suuline eneseväljendus;
- ET-elektroniliselt esitatud töö;

- L-lugemine;
- UÕ-uurimuslik õpe;
- LB-laboratoorne töö;
- K-kirjalik töö;
- S-kehaline sooritus;
- M-muusikaline eneseväljendus;
- R-referaat;
- KO-kodune töö;
- PT-praktiline töö;
- RT-rühmatöö;
- P-paaristöö;
- ÜE-üleminkueksam;
- LE-lõpueksam;
- LTE-loovtöö (eksam);
- P-praktika;
- PK-projekti koostamine.

4. AINEKAVAD

4.1. Digitund

4.1.1. Õppeaine kirjeldus

Digitunni eesmärk on digipädevuste kujundamine ja lõimimine teiste ainevaldkondadega, arendades I kooliastmes nõutavate IKT-alaseid oskuseid. Arvestades digitehnoloogia kiiret arengut ja selle kasvavat rolli igapäevaelus, on oluline, et õpilased omandaksid kaasaegsed tehnoloogilised oskused juba varajases koolieas.

4.1.2. Taotleme, et õpilane on kooliastme ja õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

Õpilane

4.1.2.1. omandab lauaarvuti/sülearvuti/nutitelefoni esmase iseseisva kasutamise oskuse ja vilumuse;

4.1.2.2. teab arvuti kasutamise tervishoiu nõudeid ja (veebi)ohtusid;

4.1.2.3. saab aru ja kasutab lihtsamat arvutialast eestikeelset terminoloogiat;

4.1.2.4. oskab kasutada lihtsamaid MS Office programme;

4.1.2.5. oskab kasutada robotika vahendeid ja programmeerida, kasutades etteantud programme ja keskkondi;

4.1.2.6. saab aru erinevate õppeainete seostest ja kinnistab olemasolevaid teadmisi.

4.1.3. Taotleme, et õpilane on I kooliastme ja kolme õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

4.1.3.1. tunneb arvuti ohutu sisse- ja väljalogimise reegleid, arvutiklassi kasutamise reegleid, kooli lauaarvutite/sülearvutite/tahvelarvutite kasutamise eeskirju;

4.1.3.2. tunneb arvuti komplekti osi, teab klaviatuuri ja hiire kasutamise võimalusi(nii sülearvuti, kui lauaarvuti);

4.1.3.3. oskab ühendada turvaliselt arvuti külge erinevaid lisaseadmeid (mälopulk, hiir, väline kõvaketas);

4.1.3.4. teab ja oskab kasutada internetis otsingumootoreid ning leida nende abil teabeallikaid. Leiab internetist ja kopeerib tekstifaili

4.1.3.5. erinevas formaadis algmaterjali (tekst, pilt) ning töötleb neid vajaduse korral, pidades kinni intellektuaalomandi kaitse headest tavadest.

4.1.3.6. kasutab operatsioonisüsteemi graafilist kasutajaliidest (oskab avada ja sulgeda programmi aknaid; muudab akende suurust, töötab mitmes aknas, oskab otsida vajalikku);

4.1.3.7. oskab orienteeruda Stuudiumis;

4.1.3.8. oskab leida ja kasutada kooli kodulehekülge, Stuudiumi ning erinevaid õppimiseks mõeldud töökeskkondi;

4.1.3.9. oskab kasutada erinevaid keskkondi e-kirjade saatmiseks;

4.1.3.10. teab faili ja kausta mõistet, oskab luua uut kausta, avada ja sulgeda faili;

4.1.3.11. sisestab ja vormindab arvutiga lühemaid ja pikemaid tekste, erinevaid loovtöid järgides tekstitötluse põhireegleid (suur ja

4.1.3.12. väike algustäht; kirjavahemärgid, reavahetused ja tühikud; poolpaks, kald- ja allajoonitud kiri; üla- ja alaindeks; sõna-, rea-, lõiguvahe; teksti joondamine; värvid, joonised, pildid, diagrammid, tabelid);

4.1.3.13. salvestab tehtud tööd ettenähtud kohta, leiab ja avab salvestatud faili uuesti, salvestab selle teise nime all, kopeerib faile ühest kohast teise;

4.1.3.14. koostab lihtsamaid esitlusi etteantud teemal, kujundab esitluse loetavalt ja esteetiliselt (optimaalne info hulk slaidil,

4.1.3.15. märksõnad sidusa teksti asemel);

4.1.3.16. selgitab arvuti väärast kasutamisest tekkida võivaid ohte oma tervisele (sõltuvus, liigese- ja rühivead, silmade kaitse) ning oskab oma igapäevatoos arvutiga neid ohte vältida, valides õige istumisasendi, jälgides arvuti kasutamise kestust, tehes

4.1.3.17. võimlemisharjutusi silmadele ja randmetele jne;

4.1.3.18. kaitseb enda virtuaalset identiteeti väärkasutuse eest, valides igale keskkonnale uue tugeva parooli, ega avalda sensitiivset

4.1.3.19. infot enda kohta avalikus internetis;

4.1.3.20. oskab kasutada õpetajalt saadud juhiste järgi lauarvuti/sülearvuti/tahvelarvuti/ robootikakomplekti õppetöös.

Tundide arv: 35	I kooliaste	1. klass
Õpitulemused:		
• Õpilane teab, kuidas käituda arvutiklassis. • Õpilane on tutvunud arvutiga ja selle osadega (hiir, klaviatuur, kuvar). Õpilane oskab logida arvutisse sisse ja välja. Õpilane on tutvunud tahvelarvutiga ja oskab seda kasutada (Kahoot! Quizz, QR kood). • Õpilane oskab logida kooli arvutisse, tead, mis on kasutajanimi ja parool. • Õpilane on tutvunud programmiga Paint. Õpilane teab, mis on Stuudium, oskab sisse logida, oskab Stuudiumit kasutada, sõnumit lugeda, õppimisi vaadata. On tutvunud tekstitöötlusprogrammiga Word ja tekstitöötluse võimalustega. • Õpilane oskab kasutada Paint programmi, joonistab pilte aastaaegadest, harjutab Stuudiumi kasutamist. Oskab lahendada interaktiivseid ülesandeid (learning apps, taskutark). Oskab logida programmi Nutisport2 ja lahendada ülesandeid. Oskab kasutada tekstitöötlusprogrammis Word vormindada teksti (tähe suurus, joondamine, kaldkiri, teksti värv, paksus). Oskab kirjutada ära kirja. Oskab pilti internetist valida ja tööle lisada. • Õpilane on tutvunud kooli koduleheküljega, oskab leida infot internetist. • Õpilane oskab oma tööd salvestada töölauale. Oskab luua oma kausta ja salvestada sinna oma tööd. • Õpilane oskab internetis turvaliselt toimetada (kübertestid, küberturvalisuse videod). Oskab käituda internetis varitsevate ohtude korral (kiusamine internetis). • Õpilane oskab programmeerida Blue Boti. Oskab koostada Blue-Bot-ile raja ja läbib selle raja.		
Õppesisu:		
• Kokkulepped • Kasutaja • Programmide ja keskkondadega tutvumine • Programmide ja keskkondade kasutamine • Info otsimine • Salvestamine • Turvalisus • Programmeerimine		
Põhimõisted:		
Klaviatuur, hiir, kuvar, tahvelarvuti, sülearvuti, Stuudium, e-kiri, internet, parool, turvalisus, infootsing, koduleht.		
Praktilised tööd		
• Arvutisse sisselogimine		

- Stuudiumisse sisenemine
- Stuudiumis sõnumi saatmine
- Kooli kodulehe kasutamine (tunniplaan, menüü)
- Interneti kasutamine infootsinguks
- Programmeeritava põrandaroboti (Blue-Bot, Bee-Bot) kasutamine.

Tundide arv: 35	I kooliaste	2. klass
Õpitulemused:		
• Õpilane teab, kuidas käituda arvutiklassis, tuletab meelde reegleid ja esimeses klassis õpitut. • Õpilane oskab logida kooli arvutisse, Stuudiumisse. Õpilane oskab kasutada tahvelarvutit (Kahoot! Quizz, QR kood). Teab, kuidas hooldada oma IT-vahendeid. • Oskab moodustada sõnapilve ja on tutvunud Padletiga ning ToyTheateriga, erinevate joonistusprogrammidega. • Õpilane oskab kasutada lihtsamaid funktsioone programmis Paint. Õpilane tuletab meelde Wordi kasutamist. Õpilane oskab trükkida luuletust ja vormindada. Oskab lahendada interaktiivseid ülesandeid ja logida programmi Nutisport2 ja lahendada ülesandeid. Õpilane oskab lisada pilti oma tööle, oskab kirjutada kirja ja saata postkasti. • Õpilane on tutvunud kooli koduleheküljega. Oskab kasutada internetti lisainfo otsimiseks ja salvestamiseks. Oskab internetist otsida oma linna ja tänava indeksit. Oskab Eesti kohta internetist infot leida. • Õpilane oskab luua kausta ja salvestada oma töid. • Õpilane oskab internetis turvaliselt toimetada (kübertestid, küberturvalisuse videod). Oskab käituda internetis varitsevate ohtude korral (kiusamine internetis). • Õpilane oskab programmeerida Blue Boti. Oskab koostada Blue-Bot-ile raja ja läbib selle raja.		
Õppesisu:		
• Kokkulepped • Arvuti, IT-vahendid • Programmide ja keskkondadega tutvumine • Programmide ja keskkondade kasutamine • Info otsimine • Salvestamine • Turvalisus • Programmeerimine		
Põhimõisted:		
Digijoonistus, Paint, .jpg, pildistamine, eksportimine/importimine, autoriõigus, netikett, viitamine, ergonoomiline arvutitöökoht, e-post, e-kiri, vastuskiri, veebibrauser, veebileht, link, navigeerimine, infootsing, fail, aken, vahekaart, otsetee, faili aadress, sümbol, klaviatuur, font, fondi suurus, värv, reavahe,		

kopeerimine, kleepimine, lõikamine, teksti otsing, digipilt, esitlus, slaid, slaidi kujundus, esitluse esitamine.

Praktilised tööd

- Arvutisse sisselogimine
- Stuudiumisse sisenemine
- Stuudiumis sõnumi saatmine koos manusega
- Kooli kodulehe kasutamine (tunniplaan, asendusplaan jne)
- Interneti kasutamine infootsinguks
- Programmeeritava pörandaroboti (Blue-Bot, Bee-Bot) kasutamine.
- Erinevate õppekeskkondade kasutamine: Nutisport 2, LearningApps, Kahoot jms
- Juhendi järgi Wordis harjutuse vormistamine
- Kooli e-maili kasutamine

Tundide arv: 35

I kooliaste

3. klass

Õpitulemused:

- Õpilane oskab kasutada arvutiklassi ning tunneb arvuti osi. Oskab sisse logida oma kontole.
- Õpilane oskab kasutada Stuudiumi keskkonda, saadab ja võtab vastu sealseid sõnumeid.
- Õpilane oskab kasutada Opiqu ja Miksikese keskkonda.
- Õpilane oskab programmeerida roboteid.
- Õpilane oskab Wordi kirjutada ja kasutada klaviatuurikombinatsioone.
- Õpilane oskab kasutada joonistusprogrammi ToyTheater.
- Õpilane oskab internetist pildi otsida ja tekstile lisada. Tunneb autoriõigusi.
- Õpilane oskab joonistusprogrammis ToyTheater koostada multifilmi.
- Õpilane oskab programmeerida roboteid.
- Tunneb pilditöötlusprogrammi ja oskab lihtsamaid töötlusi.
- Õpilane oskab luua kausta ja oma töid sinna salvestada.
- Õpilane oskab luua lihtsamakoelisi esitlusi PowerPointis.

Õppesisu:

- Arvuti ja arvutiklassi kasutamise reeglid. Arvuti osad. Kooli konto kasutamise õpetamine.
- Kuvar e. ekraan, arvuti, klaviatuur, arvutihier, klaviatuuri olulisemad klahvid.
- Stuudium.
Õppimised. Sõnumid. Tera, Learningapps
- Opiq keskkond Miksike
- Blue-Bot robotid ja programmeerimine
- Word
Teksti trükkimine
Töö salvestamine oma kausta
- Joonistusprogrammi kasutamine
- Pildi otsimine internetist ja lisamine tekstile. Autorikaitse. Pildibaas.
- Multifilmi tegemine
- Roboralli

• Pildistamine ja pildi töötlemine • Kausta loomine. Oma tööde kausta salvestamine. Töö oma kaustaga • Esitluse loomine PowerPointis. Esitluse ettekandmine.
Põhimõisted:
Digijoonistus, Paint, Word, PowerPoint, .jpg, pildistamine, eksportimine/importimine, autoriõigus, netikett, viitamine, ergonoomiline arvutitöökoht, e-post, e-kiri, vastuskiri, veebibrauser, veebileht, link, navigeerimine, infootsing, fail, aken, vahekaart, otsetee, faili aadress, sümbol, klaviatuur, font, fondi suurus, värv, joondus, reavahe, kopeerimine, kleepimine, lõikamine, teksti otsing, digipilt, esitus, slaid, slaidi kujundus, esitluse esitamine.
Praktilised tööd
• Arvutisse sisselogimine • Stuudiumisse sisenemine • Stuudiumis sõnumi saatmine koos manusega • Kooli kodulehe kasutamine (tunniplaan, asendusplaan jne) • Interneti kasutamine infootsinguks • Programmeeritava põrandaroboti (Blue-Bot, Bee-Bot) kasutamine. • Erinevate õppekeskkondade kasutamine: Nutisport 2, LearningApps, Kahoot jms • Juhendi järgi Wordis harjutuse vormistamine • Kooli e-maili kasutamine • PowerPoint esitluse loomine ja ettekandmine • Kausta loomine ja tööde salvestamine kokkulepitud kohta • Osalemine online viktoriinidel ja konkurssidel

4.2. Informaatika

4.2.1. Õppeaine kirjeldus

Informaatika õppimisel eesmärgiks on õpi- ja töökeskkonna kujundamiseks vajalike info- ja kommunikatsioonivahendite rakendamise oskuste omandamine, mis võimaldaks põhikooli lõpetajal teha samme IKT-valdkonna karjääri suunal või toetaksid innovaatiliste lahenduste leidmist ning rakendamist teistes valdkondades. II kooliastmes õpilased õpivad kasutama digiseadmeid, programmeerima ning looma digitaalset meediat (videoid, pilte, helisid ja tekste), samuti digitaalset hügieeni, mis on oluline turvalise internetikasutuse tagamiseks.

4.2.2. Taotleme, et õpilane on kooliastme ja kolme õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.2.2.1. mõistab tehnoloogia tööpõhimõtteid ning valdab peamisi võtteid igapäevases õppetöös infot otsides, töödeldes ja analüüsides ning taasesitades;
- 4.2.2.2. loob, salvestab, taasesitab ja jagab tehnoloogiliste vahendite abil eesmärgist lähtuvalt digitaalset sisu privaatsusnõudeid järgides;

4.2.2.3. teadvustab ning väldib digitaalses keskkonnas tegutsedes tekkida võimalikke riske tervisele, turvalisusele ja isikuandmete kaitsele;

4.2.2.4. omab vajalikke oskusi ja teadmisi õpiteeks ja karjäärivalikuks.

4.2.3. Õpitulemused ja õppesisu 4. Klassis

Tundide arv: 35	II kooliaste		4. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Digikunst • Joonistamine. Joonistamine erinevate programmide ja rakendustega. • Pildistamine. Lihtsamad pildistamise režiimid ja kompositsioonivõtted. Foto eksportimine/ importimine kaamerast/nutiseadme st arvutisse, arvutis avamine. • Levinud faililaiendid. Heli. Heli salvestamine. Heli liigutamine seadmest arvutisse. Arvutis avamine. Levinud faililaiendid. • Animatsioon. Autoriõigus ja ohutus. Eetika digikunstis. Teiste autorite teoste otsimine ja kasutamine, sh taaskasutus ja viitamine. • Digikunsti jagamine, seadmete ohutu ning eesmärgipärane kasutamine	Õpilane • otsib internetist eritüübilist (nt pilt, video, animatsioon jt) digikunsti ja viitab selle allikale; loob digitaalselt joonistuse; • digikunsti loomisel lähtub korrektse käitumise põhimõtetest; • valib kaamera seaded vastavalt pildistamise oludele ning pildistab ja kopeerib foto seadmest arvutisse, avab selle sobiva rakendusega; • jälgib ja kasutab teadlikult lihtsamaid pildipinna organiseerimise võtteid; • salvestab heli ja kopeerib selle seadmest arvutisse ning avab selle sobiva rakendusega; • kombineerib lihtsate võtetega pildi, heli ja video.	PT, RT, ET	2, 3, 1, 4, 5, 7, 8	1, 2, 4, 6, 7	1, 2, 4, 6, 7, 8
Digihügieen • Ergonoomiline arvutitöökoht. • KJJK e-postkasti kasutamine. • E-kirja koostamise reeglid. E-kirja	Õpilane: • kasutab digiseadet ohutult ja säästlikult; • kasutab kooli infosüsteemi ja e-õppekeskkondi vastavalt kokkulepitud reeglitele;	PT, L, TK, P, ET	3, 2, 1, 4, 5, 7, 8	6, 7, 5	1, 4, 6, 7, 8

kirjutamine, saatmine ja vastamine. - Internetis navigeerimine ja Infootsing. - Erinevad veebipõhised keskkonnad.	- oskab kasutada kooli postkasti, kirjutada korrektselt e-kirja ja vastata; - otsib infot, kasutab ja hindab seda allikakriitiliselt, - võidib plagiaati.				
Digiseade - Failide haldamine: avamine, salvestamine, kopeerimine, kustutamine. - Töö mitme aknaga. - Sissejuhatus tekstitöötlusse. - Teksti sisestamine, vormindamine, kopeerimine, salvestamine. - Piltide lisamine. - Esitluse koostamine ja esitamine.	Õpilane - avab, sisestab, kopeerib, vormindab ja salvestab erinevat tüüpi tekste (nt kuulutusi, plakateid, referaate); - salvestab, kopeerib, kustutab ja jagab faile; - otsib infot erinevatest allikatest, kasutab seda, viidates algallikale; - otsib ja haldab vajalikke andmeid, sisestab dokumente; - koostab ja vormindab esitlust: kujundab slaide, lisab teksti ja pilte.	PT, TK, ET, KO, P	1, 2, 3, 4, 5, 8	1, 5, 6, 7	2, 4, 6, 8
Põhimõisted					
Digikunst: digijoonistus, Paint, .jpg, .png, .gif, .mp3, .wav, graafilised programmid, pildistamine. pildistamise režiimid, kompositsioonivõtted. eksportimine/importimine, animatsioon, autoriõigus, netikett, vitamine. Digihügieen: ergonoomiline arvutitöökoht, e-post, e-kiri, allkiri, vastuskiri, veebibrauser, veebileht, link, navigeerimine, infootsing. Digiseade töövahendina: fail, aken, vahekaart, otsetee, faili aadress, sümbol, klaviatuur, font, fondi suurus, värv, marker, joondus, reavahe, kopeerimine, kleepimine, lõikamine, teksti otsing, digipilt, pildi küljendisuvandid, esitlus, slaid, slaidi kujundus, esitluse esitamine.					
Praktilised tööd					
- Töövõtted: ohutu ja säästlik arvutikasutus. - Eesti keel – e-kirja koostamine ja saatmine, vastamine, teksti vormindamine. - Matemaatika – geomeetrilised kujundid. - Kunst – graafilise joonistuse loomine, plakatite vormindamine. - Loodusõpetus – esitluse loomine, otsing internetis. - Ettevõtlus ja karjäär – õpilane õpib kuidas tehnoloogiat kasutada abiks ja äriideede genereerimiseks ja elluviimiseks.					

- Kõik õppeained - veebipõhised keskkonnad, otsing internetis, teksti vormindamine.

4.2.4. Õpitulemused ja õppesisu 5. Klassis

Tundide arv: 35	II kooliaste		5. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Digihügieen • Ergonoomiline arvutitöökoht. • KJJK e-postkasti kasutamine. • E-kirja koostamise reeglid. E-kirja kirjutamine, saatmine ja vastamine. Kirja manus. • Internetis navigeerimine ja Infootsing. • Veebipõhilised keskkonnad.	Õpilane • kasutab digiseadet ohutult ja säästlikult; • kasutab kooli infosüsteemi ja e-õppekeskkondi vastavalt kokkulepitud reeglitele; • oskab kasutada kooli postkasti, kirjutada korrektselt e-kirja ja vastata; • failide saatmine. • otsib infot, kasutab ja hindab seda allikakriitiliselt, väldib plagiaati.	PT, L, TK, P, ET	3, 2, 1, 4, 5, 7, 8	6, 7, 5	1, 4, 6, 7, 8
Programmeerimine • Sissejuhatus programmeerimisse. • Programm. Algoritm. Algoritmi mõiste ja liigid, algoritmi koostamine ja realiseerimine. • Lihtsamate tüüpalgoritmide kasutamine. Andmed. • Objektid, objektide omadused ja meetodid (tegevused), väärtused. Muutujad. Muutujale väärtuse omistamine ja kasutamine. • Lihtsamad teksti-, loogika- ja	Õpilane • mõistab ja kasutab teadlikult järgmisi mõisteid: programm, algoritm, muutuja, avaldis, valik, tsükel, programmeerimiskeel, sisend ja väljund; • analüüsib etteantud programmi ja ennustab selle töö tulemust; teeb selles otstarbekaid	P, ET, KO, PT ja RT	4, 6, 7, 8	3, 6, 2	1, 3, 8

arvavaldised. Valikud. Tingimuslause (if ja else). Kordused. Lõpmatu kordus. Kordamine teatud arv kordi. Kordamine etteantud tingimusel. Kordus korduse sees.	(oma eesmärgile vastavaid) muudatusi ja täiendusi; - koostab programmi etteantud tegevusskeemi; - kirjeldab algoritmide ning programmide kasutamise - lisandväärtust erinevates eluvaldkondades ; - koostab lihtsamaid avaldisi ja algoritme (valik, kordus), mida on võimalik kasutada reaalses juhtprogrammis; - selgitab rakenduse töö testimise vajadust ja olemust.				
Digiseade töövahendina Tekstitöötlus. Teksti sisestamine, vormindamine ja kopeerimine. Plakati või kuulutuse koostamine ning kujundamine. Referaadi vormindamine: päis ja jalus, lehekülgede nummerdamine, tiitelleht; viidete ja kasutatud allikate loetelu koostamine. Failide haldamine. Faili salvestamine, kopeerimine, kustutamine. Töö mitme aknaga.	Õpilane - avab, sisestab, kopeerib, vormindab ja salvestab erinevat tüüpi tekste (nt kuulutusi, plakateid, referaate); - kasutab digiseadet ohutult ja säästlikult; - salvestab, kopeerib, kustutab ja jagab faile; - vormindab referaati vastavalt	PT, TK, ET, R	1, 3, 5, 8	1, 4, 6, 5	1, 2, 4, 7, 8

• Infokirjaoskus. Info otsimine, kasutamine, hindamine. • Tööriistad. Plagiaat. Allikakriitilisus. • Tabeli koostamine. • Skeemide loomine. • Esitluse koostamine. Esitluse disain ja vormistamine. • Slaidi ülesehitus ja kujundus. Teksti, pildi, tabeli ja diagrammi sisestamine slaidile.	etteantud juhendile, viitab korrektset kasutatud allikatele; • otsib infot erinevatest allikatest, kasutab seda, viidates algallikale; • otsib ja haldab vajalikke andmeid, sisestab need dokumendi; • koostab ja vormindab esitlust: kujundab slide, lisab teksti, videot ja pilte. • koostab tabeleid, vormindab andmeid tabelites, muudab ridade ja veergude arv tabelites; • koostab skeemi; • koostab ja disainib teksti, pilte, audiot, videot ja tabeleid sisaldava esitluse etteantud teemal.				
Digimeedia • Pildistamine. Pildistamine kaamera ja nutiseadmega. Pildi salvestamine arvutis ja nutiseadmest (resolutsioon, piksel, faili suurus). Pilditöötlus. Pildiparandused – kontrastid, värvid, teravus. Valge tasakaal.	Õpilane • selgitab fotokaamera tööpõhimõtteid ja korrektset hooldust, valib kaamera seaded vastavalt pildistamisoludele, pildistab (fotokaamera, nutiseade);	RT, ET, P, PK	1, 3, 4, 5, 7, 8	2, 4, 6, 7	1, 2, 4, 6, 7, 8

• Arvutigraafika. Vektor- ja rastergraafika. Vektorgraafikaga joonistamine, olemasolevatest kujunditest uute loomine. Vektorgraafika värvimine. • 3D-graafika. 3D-kujundite omadused. 3D-kujundi loomise protsess: tekstuur, sõrestik, varjutamine, renderdamine. Baaskujunditest uue 3D-kujundi loomine. 3D-objektide modelleerimine • Heli. Erinevad helikandjad. Heli salvestamine ja taasesitamine. Algtasemel helitöötlus. • Video. Filmimine. Digitaalne video. Videotöötlus: teksti, pildi, heli, ja videoklippide montaaž. Autoriõigus ja litsentsid. Autoriõiguste kaitse internetist saadud pildi- ja videoklippide taaskasutamisel. Autorile viitamine ja litsentsid. Oma metaandmete lisamine failidele.	• valib vastavalt olukorrale sobiva graafikaliigi, tarkvara ja failitüübi, arvestades raster- ja vektorgraafika erinevusi; • tuvastab digifoto puudused (kontrast, värvid, teravus, valge tasakaal) ja töötleb fotot vastavate tööriistadega puuduste vähendamiseks; • rakendab portreefoto töötlemisel erinevaid võtteid (nt retušeerimine); • kasutab 3D-jooniseid ja printerit eesmärgipäraselt – jooniste arvutisse laadimiseks, nende muutmiseks ja printimiseks ettevalmistamiseks, pidades silmas 3D-printeri tööpõhimõtteid ja autoriõigusi; • salvestab ja töötleb heli ja videot nutiseadme ja arvuti abil; • kombineerib teksti, heli, pilti ja videot, kasutades erinevaid				
---	---	--	--	--	--

	• üleminekuid ja efekte; • nimetab digimeedia arengus olulisi sündmusi.				
Põhimõisted					
Digihügieen: ergonoomiline arvutitöökoht, e-post, e-kiri, allkiri, vastuskiri, veebibrauser, veebileht, link, navigeerimine, infootsing. Programmeerimine: programm, algoritm, objektid, plokk, muutujad, tingimuslaus, lõpmatu kordus, tsükkel. Digimeedia: vektor- ja rastergraafika, graafilised programmid, 3D graafika, modelleerimine, pildistamine, audiofail, animatsioon, autoriõigus, netikett, viitamine. Digiseade töövahendina: fail, aken, vahekaart, otsetee, faili aadress, sümbol, klaviatuur, font, fondi suurus, värv, marker, joondus, reavahe, kopeerimine, kleepimine, lõikamine, teksti otsing, digipilt, pildi küljendisuandid, esitlus, slaid, slaidi kujundus, esitluse esitamine, tabel, skeem, lehekülje veerised, päis ja jalus, lehekülgede nummerdamine, tiitelleht.					
Praktilised tööd					
• Töövõtted: ohutu ja säästlik arvutikasutus. • Eesti keel – e-kirja koostamine ja saatmine, vastamine, teksti vormindamine. • Matemaatika – geomeetrilised kujundid, 3D kujundite loomine, modelleerimine. • Kunst – graafilise joonistuse loomine, plakatite vormindamine ja video loomine. • Loodusõpetus – esitluse loomine, otsing internetis. • Ettevõtlus ja karjäär – õpilane õpib kuidas tehnoloogiat kasutada abiks ja äriideede genereerimiseks ja elluviimiseks. • Kõik õppeained- veebipõhised keskkonnad, otsing internetis, teksti vormindamine.					

4.2.5. Õpitulemused ja õppesisu 6. Klassis

Tundide arv: 35	II kooliaste		6. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Digihügieen • Ergonoomiline arvutitöökoht. • KJJK e-postkasti kasutamine. • E-kirja koostamise reeglid. E-kirja kirjutamine, saatmine ja vastamine. Kirja manus.	Õpilane • kasutab digiseadet ohutult ja säästlikult; • kasutab kooli infosüsteemi ja e-õppekeskkondi vastavalt	PT, L, TK, P, ET	1, 3, 4, 5, 7, 8	1, 5, 6	1, 2, 3, 4, 8

• Internetis navigeerimine ja Infootsing. • Veebipõhilised keskkonnad.	• kokkulepitud reeglitele; • oskab kasutada kooli postkasti, kirjutada korrektselt e-kirja ja vastata; • failide saatmine. • otsib infot, kasutab ja hindab seda allikakriitiliselt, väldib plagiaati.				
Programmeerimine • Sissejuhatus programmeerimisse. • Programmjuhtimisega seadmete tööpõhimõtted ja ajalugu. Programm. Protsess. • Programmeerimiskeel. • Algoritm. Algoritmi mõiste ja liigid, algoritmi koostamine ja realiseerimine. Etteantud tegevusjuhise (kirjeldus, tegevusskeem, pseudokood) arusaamine, ise koostamine ja rakendamine. • Lihtsamate tüüp algoritmide kasutamine. Andmed. • Objektid, objektide omadused ja meetodid (tegevused), väärtused. Muutujad. Muutujale väärtuse omistamine ja kasutamine. • Lihtsamad teksti-, loogika- ja arvavaldised. Valikud. Tingimuslause (if ja else). Kordused. Lõpmatu kordus.	Õpilane • mõistab ja kasutab teadlikult järgmisi mõisteid: programm, protsess, algoritm, roll (looja, täitja, kasutaja), muutuja, avaldis, valik, tsükkel, alamprogramm, programmeerimiskeel, sisend ja väljund; • analüüsib etteantud programmi ja ennustab selle töö tulemust; teeb selles otstarbekaid (oma eesmärgile vastavaid) muudatusi ja täiendusi; • koostab programmi etteantud tegevusskeemi, pseudokoodi või sõnalise kirjelduse alusel;	P, KO, L, ET, RT	4, 6, 7, 8	3, 6, 2	1, 3, 8

Kordamine teatud arv kordi. Kordamine etteantud tingimusel. Kordus korduse sees. Alamprogramm. Alamprogrammi kasutamine. • Protseduurid/funktsioonid parameetritega. • Roboti navigatsioon.	• kirjeldab algoritmide ning programmide kasutamise lisandväärtust erinevates eluvaldkondades; • koostab lihtsamaid avaldise ja algoritme (valik, kordus), mida on võimalik kasutada reaalses juhtprogrammis; • selgitab rakenduse töö testimise vajadust ja olemust ning parandab tekkinud vead; • koostab lihtsama ülesande täitmiseks valmisdetailides t mehaanilise seadme ja selle juhtprogrammi.				
Digiseade töövahendina • Failide haldamine: avamine, salvestamine, kopeerimine, kustutamine. • Töö mitme aknaga. • Tekstitöötlus. Teksti sisestamine, vormindamine ja kopeerimine. Plakati või kuulutuse koostamine ning kujundamine. • Töövõtted: ohutu ja säästlik arvutikasutus. • Referaadi vormindamine: päis ja jalus, lehekülgede nummerdamine; pealkirjade laadid;	Õpilane • sisestab, vormindab ja kopeerib eri tüüpi tekste (sh nt plakati, kuulutust); • kasutab digiseadet ohutult ja säästlikult; • vormindab referaati vastavalt etteantud juhendile, viitab korrektselt kasutatud allikatele; • salvestab,	PT, TK, ET, R, TK	4, 6, 7, 8, 1	1, 3, 4, 5, 6, 7	1, 2, 3, 4, 8

sisukorra automaatne genereerimine; viidete ja kasutatud allikate loetelu automaatne koostamine. • Töö andmetega. Andmetabeli ja sagedustabeli koostamine. Diagrammi loomine sagedustabeli põhjal. Andmete sorteerimine ja filtreerimine. Lihtsamad funktsioonid tabelarvutuses (summa, aritmeetiline keskmine, max, min). • Andmete kättesaadavus, haldamine ja kaitse. • Esitluse koostamine. Esitluse disain ja vormistamine. • Slaidi ülesehitus ja kujundus. Teksti, pildi, tabeli ja diagrammi sisestamine slaidile.	kopeerib, kustutab faile, töötab mitme aknaga; • otsib infot, kasutab ja hindab seda allikakriitiliselt, • väldib plagiaati; • käitub internetis turvaliselt; • kasutab turvalist salasõna; • koostab etteantud andmestiku põhjal andmetabeli, sagedustabelid ja sobivat tüüpi diagrammid (tulp-, sektor- või joondigrammi), sorteerib ja filtreerib andmeid, kasutab lihtsamaid tabelarvutuse funktsioone (summa, aritmeetiline keskmine, max, min), haldab ja kaitseb oma andmeid; • koostab ja disainib teksti, diagramme, pilte, audiot, videot ja tabeleid sisaldava esitluse etteantud teemal.				
Põhimõisted					
Digihügieen: ergonoomiline arvutitöökoht, e-post, e-kiri, allkiri, vastuskiri, veebibrauser, veebileht, link, navigeerimine, infootsing.					

Programmeerimine: programm, protsess, programmeerimiskeel, algoritm, andmed, objektid, muutujad, valikud, tingimuslause (if ja else), kordused, lõpmatu kordus, alamprogramm, protseduurid/funktsioonid parameetritega, roboti navigatsioon.

Digiseade töövahendina: fail, aken, vahekaart, otsetee, faili aadress, sümbol, klaviatuur, font, fondi suurus, värv, marker, joondus, reavahe, kopeerimine, kleepimine, lõikamine, teksti otsing, digipilt, pildi küljendisuvandid, referaat, dokumendi: päis ja jalus, lehekülgede nummerdamine; pealkirjade laadid; sisukord; viided, kasutatud allikad, andmetabel, sagedustabel, diagramm, andmete sorteerimine ja filtreerimine, lihtsamad funktsioonid tabelarvutuses (summa, aritmeetiline keskmine, max, min), andmete kättesaadavus, haldamine ja kaitse. esitus, slaid, slaidi kujundus, esitluse esitamine.

Praktilised tööd

- Töövõtted: ohutu ja säästlik arvutikasutus.
- Eesti keel – e-kirja koostamine ja saatmine, vastamine, teksti vormindamine.
- Matemaatika – geomeetrilised kujundid, programmeerimine.
- Kunst – graafilise joonistuse loomine, plakatite vormindamine.
- Loodusõpetus – esitluse loomine, otsing internetis.
- Ettevõtlus ja karjäär – õpilane õpib kuidas tehnoloogiat kasutada abiks ja äriideede genereerimiseks ja elluviimiseks.
- Kõik õppeained- veebipõhised keskkonnad, otsing internetis, teksti vormindamine.

4.3. Finantsoskused

4.3.1. Õppeaine kirjeldus

Õppeaine eesmärk on anda õpilasele ülevaade majanduselust ühiskonnas, raha olemusest perekonnas ja ühiskonnas, pere eelarvest, riigi roll pere majandamises.

4.3.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.3.2.1. omab ülevaadet rahatarkusest;
- 4.3.2.2. mõistab, mis eelarve, planeerimine;
- 4.3.2.3. teab riigi ja KV toetustest;
- 4.3.2.4. analüüsib tarbitavat panga reklaame ja teenuseid;
- 4.3.2.5. oskab teha õigeid valikuid panga neendamisel;
- 4.3.2.6. oskab seada töö eesmärgi ning planeerida tegevusi eesmärgini jõudmiseks;
- 4.3.2.7. rakendab koostööd rühmatöö tegemisel;
- 4.3.2.8. esitab omaloomingut.

4.3.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35		III kooliaste		7. ja 9. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.	
Sissejuhatus ainesse. Eesmärkide tutvustamine	Õpilane saab esmase ülevaate mis ja kes on rahatark inimene.	RT, P	1,2, 3,6, 7,	3,5	1,2 ,3, 5,6 ,7, 8	
Raha	Kõik raha vormid ja ajalugu.	RT,P	2	5	1,	
Pere eelarve	Õpilane teab mis on töötasu, taskurahad, pere sissetulekud.	KO,K, PT	1,2, 3,4, 5,6, 7	3,5	1,2 ,3, 8	
Pere eelarve koostamine	Õpilane teab pere sissetulekust, väljaminekust, oskab rahaasju planeerida.	KO.K	1,3, 6	3,5	1,2	
Riigi ja KOV toetused	Õpilasel on ülevaade riigi toetustes, KOV toetustest.	RT, P	2,5,	3,5	1,2 ,3	
Igapäevased pangateenused	Õpilane teab, mis on pank, kuidas avada arve, pangakaardi, panga interneti teenused.	RT,UT, PT	2,4, 7,6	3,5	1,2 ,3	
Säästmine	Õpilane teab mis on säästmine, oskab arvestada lihtintressi, orienteerub panga pakkumistes.	K	2,4, 7,6			
Laenamine	Õpilane teab laenude otstarbetes, orienteerub pangades laenu valimisel, oskab arvestada laenuintressi.	K	2,4, 7,6	3,5	1,2 ,3	
Investeerimine	Õpilane saab esmased teadmised investeerimises: kinnisvara, väärtpaberid ja riskidest.	RT, UT, K	2,4, 7,6	3,5	1,2 ,3	
Pensionid	Õpilane omab teadmisi riigi pensioni sammastest.	RT, UT	2,4, 7,6, 8	3,5	1,2 ,3	
Erijuhtumid	Õpilane teab mis on erijuhtumid, s.o. avariid, haigused, õnnetusjuhtumid, katastroofid.	RT, UT	2,4, 7,6, 8	3,5	1,2 ,3	

Kindlustamine	Õpilane teab, mis on poliis, kindlustusjuhtum, kindlustusfirmad.	RT, UT	1,2, 7,8	3,5	1,2 ,3
Inflatsioon	Õpilane saab aru inflatsiooni olemuses, mõjust ühiskonna elule ja pere eelarvele.	UT, K, RT	1,2, 3,8	3,5	1,2 ,3
Valuuta kaasaegses maailmas	Õpilane eristab erinevate riikide rahad, oskab kalkuleerida valuuta kursse.	PR, RT, K	1,2, 5,6, 8	3,5	1,2 ,3
Annetamine	Õpilane oskab enda ja oma kaaslaste selgitada, mis on annetamine, milleks seda teha ja kuidas ja millal annetakse	UT, RT, PT	1,2, 3,8	3,5	1,2 ,3
Isiklik rahaplaneerija	Õpilane koostab oma elu plaani, unistused, eesmärgid.	P, K,PT	1,2, 3,4, 6,7, 8	3,5	1,2 ,3
Kokkuvõtete tegemine	Õpilane oskab analüüsida õpitut.	RT, PT	1,2, 5	3,5	1,2 ,3
Praktilised tööd					
• Rollimängud; • loomingulised ülesanded; • arutelud; • kirjalikud ülesanded; • rühmatööd; • paaristööd; • iseseisvad ülesanded; • ülesanded kogu perele.					

4.4. Eesti elusloodus

4.4.1. Õppeaine kirjeldus

Põhjalikud teadmised Eesti looduse eripärast, elurikkusest, looduslike liikide mitmekesisusest, levikust ja elupaikadest. Eesti omamaiste liikide ja võõrliikide omavaheliste ja sellest tulenevate looduskaitseliste seoste analüüsimine. Elupaikasad ohustavate keskkonnatingimuste muutumine inimtegevuse mõjul. Seob teoreetilised teadmised ja praktilised oskused ning annab tervikliku ülevaate Eesti loodusest ja selle kaitsest.

Valikaine eesmärk on arendada õppija teadmisi ja oskusi, mis võimaldavad mõista Eesti eluslooduse tähtsust ja rakendada saadud teadmisi oma igapäevaelus. Luua õppijale tingimused suulise eneseväljenduse ja esinemisjulguse arendamiseks ettekannete koostamise ja esitamise kaudu.

Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.4.1.1. on omandanud lisateadmisi loodusõpetuse õppeaines;
- 4.4.1.2. oskab seostada Eesti elusloodust oma minapildi ja õpitavate ainetega;
- 4.4.1.3. on omandanud lisateadmisi Eesti liigirikkusest (nrt. "Eesti elusloodus");
- 4.4.1.4. oskab koostada taimeherbaariumi;
- 4.4.1.5. oskab kasutada erinevaid määrajaid (nt. Toomas Kukk "Taimede kukeaabits") ja mobiilirakendusi (nt. Flora Incognita, Seek jt).

4.5. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	II kooliaste		4.-6. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Eesti elus ja eluta loodus	Õpilane oskab teha vahet elus loodusel ja eluta loodusel	SV, L, RT, R, P	1, 2, 3, 4, 5, 6	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8	2, 3, 4, 7, 8
Kalad	Õpilane oskab nimetada Eesti vete kalu.	SV, L, KO, RT, P, R	1, 4, 5, 8	1, 2, 4, 5, 6, 7	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Kahepaiksed ja roomajad	Õpilane oskab nimetada Eestis elavaid liike.	SV, L, K, KO, P, R	1, 3, 4, 5, 8	1, 2, 4, 5, 6	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Linnud	Õpilane oskab nimetada Eestis elavaid liike.	SV, L, K, KO, P, R	1, 3, 4, 8	1, 2, 4, 5, 7, 8	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Imetajad	Õpilane oskab nimetada Eestis elavaid liike.	SV, L, K, KO, P, R	1, 3, 4, 5, 8	1, 2, 4, 5, 7, 8	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Putukad	Õpilane oskab nimetada Eestis elavaid liike.	SV, L, K, P	1, 4, 5, 8	1, 2, 4, 5, 6	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Seened. Samblad. Samblikud.	Õpilane oskab nimetada Eestis elavaid liike.	SV, L, K, KO, PT	1, 2, 3, 4, 5, 7, 7, 8	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8
Taimed.	Õpilane oskab nimetada Eestis elavaid liike.	SV, L, K, KO, P, PT	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Praktilised tööd

- Õuesõppetunnid;
- taimeherbaariumi koostamine;
- referaat;
- rühmatööd;
- arutelud;
- kirjalikud ülesanded;
- paaristööd;
- iseseisvad tööd.

4.6. Huvitav matemaatika

4.6.1. Õppeaine kirjeldus

Õpilane saab tuttavaks matemaatika mõistetega, valemitega, mis täiendavad kooli õppekava. Õpilane tutvub ülesannete lahendamise võtetega mis on populaarsed Eesti matemaatikavõistlusel (olümpiaad, Nuputa võistlus, Virumaa Võistlus, Känguru jt).

4.6.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

4.6.2.1. on omandanud lisateadmisi arvuteooriast;

4.6.2.2. on omandanud lisateadmisi kolmnurga geomeetriast;

4.6.2.3. oskab lahendada keerulisemaid tekstülesandeid.

4.6.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	II kooliaste		4.-6. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
TÄIENDAVIDA TEEMAD KOOLIMATEMAATIKALE					
Ühepoolne pind. Möbiuse leht. Trikid. Rakendused kunstis, tehnikas.	Õpilane oskab meisterdada Möbiuse lehte, mõistab selle omapära.	UT	4,6	1,3,6,7	4,6
Kuldlõige Arv ϕ. Fibonacci arvud. Esinemine looduses.	Õpilane teab mis on kuldlõige, teab selle esinemist looduses.	TU,LT	4,6	1,3,6,7	4,6
Fraktaalgeomeetria Fraktal. Esinemine looduses. Rakendamine kunstis.	Õpilane teab fraktaali mõistet. Oskab ehitada mõned fraktaalid.	TU, LT	4,6,8	1,3,6,7	4,6
TEKSTÜLESANDED					
Loogikaülesanded Tabeli meetod. Korrektne vormistamine. Näited	Õpilane oskab lahendada loogikaülesandeid. Oskab korrektselt vormistada lahendust.	KO	4,6	1,3	4,8

matemaatika olümpiaadidelt.					
Hulgateooria elemendid tekstülesannete lahendamisel. Diagrammid.	Õpilane oskab kasutada hulgateooria elemente tekstülesannete lahendamisel..	KO	4,6	1,3	4,8
Tekstülesanded „kordusega“.	Õpilane oskab leida seaduspärasust ning lahendada vastavad tekstülesandeid.	KO	4,6	1,3	4,8
Näited matemaatika olümpiaadidelt.					
Liikumisülesanded	Õpilane oskab lahendada keerulisemaid liikumisülesandeid.	KO	4,6	1,3	4,8
Näited matemaatika olümpiaadidelt					
Võrrandi abil lahenduvad tekstülesanded. Näited matemaatika olümpiaadidelt	Õpilane oskab koostada võrrandit keerulisema tekstülesande lahendamiseks.	KO KT	4,6	1,3	4,8
ARVUTEOORIA					
Algarvud. Kordarvud. SÜT VÜK Arvu kümnendesitus	Õpilane oskab kasutada arvu kümnendesitust ülesannete lahendamisel.	KO	4,6	1,3	4,8
Paaris ja paaritud arvud ülesannete lahendamisel. Näited matemaatika olümpiaadidelt	Õpilane tunneb ära vastavad ülesanded ning oskab rakendada paarisuse ja paarituse printsiipi ülesannete lahendamisel.	KO	4,6	1,3	4,8
Jaguvuse tunnused. Näited matemaatika olümpiaadidelt	Õpilane teab jaguvuse tunnuseid (2,3,4,5,6,7,8,9,11). Oskab neid kasutada ülesannete lahendamisel.	KO	4,6	1,3	4,8
Diofantilised võrrandid. Näited matemaatika olümpiaadidelt	Õpilane oskab lahendada võrrandit täisarvudes.	KO KT	4,6	1,3	1, 8
KOLMNURK					
Võrdhaarne kolmnurk. Omadused. Nurgad. Näited matemaatika olümpiaadidelt	Õpilane oskab näha geomeetria ülesannetest võrdhaarse kolmnurga omadusi.	KO	4,6	1,3	1,8
Kolmnurga kesklõik. Omadused	Õpilane teab kolmnurga kesklõigu omadusi ning oskab neid kasutada	KO	4,6	1,3	1,8

	ülesannete lahendamisel.				
Kolmnurga mediaanid. Omadused.	Õpilane teab kolmnurga mediaanide omadusi ning oskab neid kasutada ülesannete lahendamisel	KO	4,6	1,3	1,8
Kolmnurga kõrgused. Omadused.	Õpilane teab kolmnurga kõrguste omadusi ning oskab neid kasutada ülesannete lahendamisel.	KO	4,6	1,3	1,8
Kolmnurga nurgapoolitajad. Omadused.	Õpilane teab kolmnurga nurgapoolitajate omadusi ning oskab neid kasutada ülesannete lahendamisel	KO KT	4,6	1,3	1,8
Praktilised tööd					
• Loomingulised ülesanded; • arutelud; • kirjalikud ülesanded; • paaristööd; • iseseisvad ülesanded.					

4.7. Inglise keel

4.7.1. Õppeaine kirjeldus

Õpilased saavad täiendavalt õppida ja harjutada inglise keele rääkimist/hääldamist vastavalt õpilaste oskustele ja teadmistele: mängude, laulude, jõukohaste tegevuste abil (individuaalne lähenemine). Lapsed õpivad suhtlemissituatsioone.

4.7.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.7.2.1. on tuttav inglise keele aluste, tähtede, numbrite ja lihtsama sõnavaraga;
- 4.7.2.2. oskab alustada vestlust: tervitada, tutvustada ennast, tutvuda;
- 4.7.2.3. oskab esitada lihtsamaid küsimusi vestluskaaslase kohta ja vastata sellistele küsimustele enda kohta;
- 4.7.2.4. oskab jutustada oma perest: pereliikmed, nimed, vanused kasutades nii oleviku kui lihtmineviku aegu;
- 4.7.2.5. on tuttav lihtsama grammatikaga: I-my, you-your, he-his, she-her, am, is, are;
- 4.7.2.6. suudab teha koostööd;
- 4.7.2.7. oskab kasutada eakohaseid inglisekeelseid teatmeallikaid.

4.7.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	II kooliaste		4.-6. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Sissejuhatus ainesse Tutvumine. Sõbraliku õpikeskkonna loomine. Heade suhete loomine.	Õpilane saab esmase ülevaate inglise keelest ning õppeaines toimuvast.	SV, K, TT	1, 2, 5	1, 2, 4	1, 2, 3
Vestluse algus Tervitamine. Tutvumine. Enese tutvustamine inglise keeles. Laul „Hello, hello. What’s your name?“	Õpilane tervitab kaaslast, tutvustab ennast ja küsib nende nimesid.	SV, K, L, PT, TT	1, 2, 3, 4, 5	1, 2	1, 2
Esmane enese kirjeldamine inglise keeles Kui vana ma olen. Mis on mu lemmikvärv. Mis on mu lemmiktoit. Numbrid 1-10.	Õpilane oskab öelda inglise keeles, kui vana ta on, mis on tema lemmikvärv ja -toit. Saab aru, kui seda räägib teine.	SV, K, L, PT, TT	1, 2, 3, 4, 5	1, 3	1, 2
Küsimustik enda kohta Kuulamine: kuidas inimene vastab küsimustele enda kohta. Küsimustiku täitmine enda kohta.	Õpilane vastab inglise keeles küsimustele, mis on ta lemmikvärv, -loom, - toit, -hobi, - sport.	SV, K, L, PT, TT	2, 3, 4, 5	1, 2	1, 2
Minu pere Minu perekonna liikmed. Inimese perekonnapildi analüüs. Minu pere traditsioonid (escaperoom nt Halloween, Christmas)	Õpilane teab inglise keeles perekonnaliikmeid. Teab Halloweeni, jõulude sõnavara	SV, K, L, PT, TK	2, 3, 4, 5	1, 2, 4	1, 3
Minu perekonna liikmete kirjeldamine Teksti analüüs inimese pereliikmetest. Nende nimed, vanus. Numbrid 11-20.	Õpilane räägib inglise keeles oma pere liikmetest, nende nimedest ja vanustest (algelt numbrid 1-20).	SV, K, L, PT	1, 2, 3	1, 2, 4	1, 3
Asesõnade kasutamine Inglise asesõnad I-my, you-your jne. Erinevus HE ja SHE vahel.	Õpilane oskab kasutada inglisekeelseid asesõnu.	SV, K, L, PT	1, 2, 3	1, 4	1, 3
Pereliikmete vanused Numbrid 21-100. Asesõnad. Sõnad AM, IS, ARE.	Õpilane räägib inglise keeles, kui vanad on tema pereliikmed.	SV, K, L, PT, TK	1, 2, 3, 5	1, 2, 3, 4	1, 2, 3

Praktilised tööd

- Mängud;
- loomingulised ülesanded;
- arutelud;
- paaristööd;
- iseseisvad ülesanded.

4.8. *Inglise keel läbi laulude*

4.8.1. Õppeaine kirjeldus

Valikõppeaine kohustuslikule inglise keele õppeainele. Lõbusal ja aktiivsel viisil saab õpilane teada võtteid, kuidas õppida inglise keelt lemmiklaulude abil, õpib kasutama neid võtteid oma edaspidises iseseisvas õppimises, laiendab ja tunduvalt rikastab oma sõnavara, õpib ilusat ja poeetilist eneseväljendust, õpib vastu võtma keelt läbi kuulamise.

4.8.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.8.2.1. on tuttav inglise keele luule ja laulude sõnavaraga;
- 4.8.2.2. oskab rääkida ja kirjutada ilusas, poeetilises, romantilises keeles;
- 4.8.2.3. oskab esitada asjakohaseid küsimusi laulu teema kohta, ja vastata sarnastele küsimustele enda kohta;
- 4.8.2.4. oskab julgelt jutustada oma tunnetest ja kogemustes, kasutades laiendatud ja rikastatud sõnavara;
- 4.8.2.5. oskab kuulata teisi ja austada nende arvamust;
- 4.8.2.6. on tuttav lihtsama grammatikaga, nt Present, Past, Future Simple;
- 4.8.2.7. suudab teha koostööd.

4.8.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	II kooliaste		4.-6. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Sissejuhatus ainesse Tutvumine. Sõbraliku õpikeskkonna loomine. Heade suhete loomine. Soovitused isiklikust kogemusest.	Õpilane saab esmase ülevaate inglisekeelsete laulude tõhusast kasutamisest inglise keele õppimiseks.	SV, K, TT	1, 2, 3	1,2	1, 2, 3

Laulude pealkirjade tähtsus. Mis vahe: lihtsalt kuulan vs mõistan?					
Scorpions „Moment In A Million Years“	Õpilane õpib rääkima kontserdist, laulja elust ja tunnetest, oma kogemusest kontserdi külastamisest. Fraas „I saw you (do something)“	SV, L, TT	1, 2, 3, 4, 5	1,2	1,2
Elton John „Your Song“	Õpilane õpib rääkima sõprusest, oma sõbrast, sõpruse tähtsusest, miks meil on sõbrad.	SV, TT	1, 2, 3, 4, 5	1, 2, 3, 4	1, 2, 3
Bon Jovi „Always“	Õpilane õpib rääkima armastusest, tunnetest, vajadusest austada inimese tundeid. Grammatika: Future Simple.	SV, PT, TT	1, 2, 3, 4, 5	1,3	1,2
Queen „Show Must Go On“	Õpilane õpib rääkima järjekindlusest, vajadusest jätkata oma tööd ja mitte alla anda, jagama oma kogemusi sellel teemal.	SV, TT	2, 3, 4, 5	1, 2	1, 2
Backstreet Boys „Show Me The Meaning Of Being Lonely“	Õpilane õpib rääkima kurbusest, stressist, rasketest aegadest ja hakkama saamisest. Jagab oma kogemusi.	SV, K, TT	2, 3, 4, 5	1, 2, 4	1, 3
Sting “Fragile”	Õpilane õpib rääkima inimelu tähtsusest, rahu olulisusest, sõja tragöödiast, demokraatia ja läbirationaalsuse tähtsusest.	SV, L, TT	1, 2, 3, 4	1, 2, 4	1, 3
Elton John “Circle Of Life”	Õpilane õpib rääkima loodusest, iga inimese ja looma olulisusest meie Maa peal, vastastikusest lugupidamisest ja koostööst.	SV, PT, TT	1, 2, 3	1, 4	1, 3
Scorpions “Sly”	Õpilane õpib rääkima lapse ja vanema suhetest, oma suhetest oma vanematega. Grammatika: Past Simple.	SV, PT, TT	1, 2, 3, 5	1, 2, 3, 4	1, 2, 3
Laul nende valikul	Õpilane õpib rääkima oma valitud laulust, seda tõlkima ja analüüsima. Õppima kasulikku inglise keelt selle laulu abil.	SV, TT	1, 2, 3, 4, 5	1, 2, 3, 4	1, 2, 3

Praktilised tööd

- Laulud;
- loomingulised ülesanded;
- arutelud;
- paaristööd;
- rühmatööd;
- iseseisvad ülesanded.

4.9. Liiklusõpetus

4.9.1. Õppeaine kirjeldus

Õpime liiklusreegleid, liiklusmärke, jalgratturi turvalisuse omapära meie kandis, õpime valdama jalgratast. Õppeaine lõpus (mais või juunis) on soovijatele teooria- ja sõidueksam. Eduka sooritamise korral väljastatakse jalgratturi juhiluba.

4.9.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

4.9.2.1. Õpilane:

- 4.9.2.1.1. lihtsas ja mängulises vormis tutvub liikluse põhimõtetega;
- 4.9.2.1.2. õpib jalakäija liiklusreegleid ja -märke;
- 4.9.2.1.3. õpib liikluse mõisteid;
- 4.9.2.1.4. õpib jalgratturi turvalisuse omapära meie kandis;
- 4.9.2.1.5. õpib juhtima ja valdama jalgratast;
- 4.9.2.1.6. soovi korral võib teha eksami ja saada jalgratturi juhiload.

4.9.3. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.9.3.1. on kursis liikluse põhimõtetega;
- 4.9.3.2. teab jalakäija liiklusreegleid ja -märke;
- 4.9.3.3. teab liikluse mõisteid;
- 4.9.3.4. teab jalgratturi turvalisuse omapära meie kandis;
- 4.9.3.5. oskab juhtida ja vallata jalgratast;
- 4.9.3.6. soovi korral teeb eksami ja saab jalgratturi juhiload.

4.9.4. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	I kooliaste		3. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Sissejuhatus ainesse Tutvumine. Sõbraliku õpikeskkonna loomine. Heade suhete	Õpilane saab esmase ülevaate liiklusest ning õppeaines toimuvast.	TT, SV	1, 2, 5	1,2, 4	1, 2, 3

loomine. Liiklusõpetuse hümni õpiimine.					
Milline on viisakas liikleja? Mina olen liikleja. Minu koolitee. Parempoolne liiklus, liiklejad, liiklusmärgid. Ohud sügisel. Õpik „Liiklusaabits“	Õpilane teadvustab ennast liikluse osalejana, analüüsib oma kooliteed, pöörab tähelepanu liiklusmärkidele kooliteel.	SV, TT	1, 2, 3, 4, 5	1, 2	1, 2
Olen nähtav Helkur. Ohud liikluses. Abi kutsumine. Sinise vilkuri ja sireeniga sõidukid Õpik „Liiklusaabits“	Õpilane saab aru helkuri tähtsust. Näeb võimalikke ohtusid liikluses. Õpib neid vältima, vajadusel kutsuma abi.	TT	1, 2, 3, 4, 5	1,3	1,2
Liiklemine tänaval. Tee ületamise võimalused. Ühistransport. Sõidukis. Jalgratas, rulluisud ja rula. Õpik „Liiklusaabits“	Õpilane õpib liiklema tänaval, ületada teed. Saab aru, kuidas õigesti kasutada ühistransporti, austada kaasliiklejaid.	TT	2, 3, 4, 5	1, 2	1, 2
Jalgrattur liikluses Teeandmise kohustus. Sõiduteele sõit hoovist, teega külgnevalt alalt ja teepeenralt. Teeandmise kohustus ristmikel. Ohud talvel. Õppevideod Youtube-st.	Õpilane teab teeandmise põhimõtteid ristmikul ja ristmike vahel.	P	2, 3, 4, 5	1, 2, 4	1, 3
Sõiduki asukoht Sõiduki asukoht sõites asulas. Sõiduki asukoht sõitmisel asula välisel teel. Sõiduki asukoht manöövri sooritamisel.	Õpilane saab aru, kus asub teel jalgratas.	P	1, 2, 3	1, 2, 4	1, 3

Töölehed. Liiklusviktoriin.					
Vasak- ja tagasipööre ristmikul Vasak- ja tagasipööre ristmikevahelisel alal. Ümberpöige. Õppefilm “Jalgratturi ABC”.	Õpilane tutvub vasak- ja tagasi pööride ja ümberpöike põhimõtetega.	TT	1, 2, 3	1, 4	1, 3
Sõitmine reguleerimata ristmikul Sõitmine reguleeritud ristmikul. Sõidutee ületamine ülekäigukoha või ülekäiguraja kaudu. Ohud kevadel. Õppevideod Youtube-st.	Õpilane teab, kuidas sõita valgusfooriga ja valgusfoorita ristmikul.	P	1, 2, 3, 5	1, 2, 3, 4	1, 2, 3
Juhi kohustused jalakäijate ohutuse tagamisel Sõitmine jalgrattateel või jalgratta- ja jalgteel. Sõitmine pimedal ajal ja halva nähtavuse tingimustes. Töölehed. Liiklusviktoriin.	Õpilane saab aru, kuidas tagada jalakäijate ohutust ja kuidas sõita pimeduses ja halva nähtavusega.	TT			2, 3
Ohutu käitumine liikluses Käitumine õnnetusjuhtumi puhul. Jalgratta käsitlemine. Sõit õppeplatsil. Sõit vähese liiklusega alal või imiteeritud liikluses. Eksam. Õppefilm “Jalgratturi ABC”.	Õpilane õpib käituma õnnetuse olukorras. Õpib juhtima jalgratast ja hoidma tasakaalu.	TK, K			2, 3
Praktilised tööd					
• Mängud; • loomingulised ülesanded;					

- arutelud;
- paaristööd;
- iseseisvad ülesanded;
- rühmatööd.

4.10. Loovtöö alused

4.10.1. Õppeaine kirjeldus

Loovtöö eesmärgiks on pakkuda õpilasele võimetekohast ja tema huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust ning toetada:

- õpilase tervikliku maailmapildi, loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele ja teostamisele õppeainete lõimumise ja loovtöö protsessi kaudu;
- õpimotivatsiooni, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
- õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgseks isiksuseks;
- üldpädevuste (iseseisev ja rühmas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus, töö allikate ja andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja töö analüüsimise oskus, loovtöö vormistamine, IKT vahendite kasutamine jne) kujunemist;
- õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.

4.10.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.10.2.1. töötab ja planeerib tegevusi iseseisvalt;
- 4.10.2.2. kasutab erinevaid allikaid ja hindab nende usaldusväärsust;
- 4.10.2.3. väljendab ennast korrektset;
- 4.10.2.4. lisaks refereeringule sõnastab oma arvamusi ja järeldusi;
- 4.10.2.5. kasutab õppeainetes omandatud teadmisi ja oskusi loovtöös;
- 4.10.2.6. kasutab eelnevalt õpitud IKT vahendeid;
- 4.10.2.7. loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale, järgides etteantud kriteeriume;
- 4.10.2.8. teeb teistega kaugtöö vormis koostööd, rakendades ettenähtud digivahendeid ja veebikeskkondi;
- 4.10.2.9. koostab nõuetele vastava loovtöö põhja;
- 4.10.2.10. koostab loovtöö kaitsmiseks kaitsekõne ja/või esitluse;
- 4.10.2.11. analüüsib enda tööd.

4.10.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	III kooliaste		8. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Arvutiklassi reeglid, Ergonoomiline arvutitöökoht. Sissejuhatus loovtöösse.	Õpilane saab esmase ülevaate õppeaines toimuvast.	SV, P	1, 3, 5	1,5	1, 2, 7, 8
Tutvustamine loovtöö liikidega. Loovtöö liigid. Idee esitlemine. Oma teema valimine.	Tutvustamine loovtöö liikidega. Arutlemine. Video vaatamine. Õppetegevus toimub praktikumide vormis.	SV, PT, LT	1, 4, 6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,2, 4,6, 7,8
Google Drive Google Drive ja selle võimalused. Oma kausta loomine ja õpetajaga jagamine. Loovtöö nõuded.	Praktilised oskused. Google kausta loomine. Google dokumendi loomine ja õpetajaga jagamine. Video vaatamine.	P	1, 5, 8	1,5	1, 4, 5, 6, 7, 8
E-post. Netikett E-post. Allkirja koostamine. E-kirja kirjutamine ja saatmine.	Reeglid e-kirja kirjutamisel. Õpilased oskavad e-kirja korrektselt kirjutada, saata ja vastata.	SV, P, PT	1, 5, 8	1, 5	1, 4, 5, 6, 7, 8
Loovtöö juhend. Loovtöö struktuur ja vormindamise nõuded. Harjutamine	Tutvustamine loovtöö vormindamise nõudetuga. Loovtöö struktuuri koostamine.	PT, LT	1, 5, 8	1, 2, 5, 6	4, 5, 6
Loovtöö protsessi päevik. Loovtöö protsessi päeviku täitmine.	Loovtöö protsessi päeviku täitmine.	SV, P	1, 2, 3, 5, 7, 8	1,5,6	1, 3, 4, 5, 6, 8
Loovtöö tiitelleht ja töö vormindamine. Laadid.	Tiitellehe koostamine ja vormindamine. Laadide määramine töös.	SV, PT	1, 2		
Kasutatud allikad Infootsingu erinevate võtete ja vahendite harjutamine. Allikad loovtöös.	Informatsiooni otsimine ja reeglite järgi vormindamine.	PT, LT	1, 2, 5, 8	1, 2, 5, 6	4, 5, 6

Loovtöö Sissejuhatuse ja Teoreetilised osad.	Sissejuhatuse struktuur ja selle kirjutamine.	SV, PT	1, 3, 5	1, 2, 5	1, 4, 5, 6, 8
Loovtöö sissejuhatuse ja teoreetiline osa. Teksti sisestamine ja vormindamine. Viited.	Loovtöö teoreetilise osa kirjutamine. Viitade kasutamine töös.	PT, LT	1, 5, 8	1, 2, 5, 6	4, 5, 6
Loovtöö praktiline osa. Tabelid, joonised, fotod ja kujundused loovtöös	Töö interneti allikatega.	LT, PT	1, 2, 3, 5, 7	1, 5, 6	1, 3, 4, 5, 6, 8
Praktiline osa. Loovtöö praktilise osa teksti vormindamine.	Praktiline osa. Loovtöö teksti sisestamine ja vormindamine.	PT, LT	1, 3, 5, 7	1, 2, 5, 6	1, 4, 5, 6, 8, 3
Viited loovtöös. Loovtöö lisade ja viitade vormindamine. Loovtöö vormindamine	Õpilane viitab omas töö kasutatule allikatele, vormindab lisad.	SV, LT	1, 4, 5, 7	1, 5	4, 5, 6, 8
Loovtöö kokkuvõtte kirjutamine.	Loovtöö kokkuvõtte kirjutamine. Teksti vormindamine.	SV, LT	1, 3, 4, 5, 7, 8	1, 2, 5, 6	3, 4, 5, 6, 7, 8
Loovtöö kaitsmine. Esitluse loomine.	Loovtöö esitluse loomine ja kaitsmise proov. Töö esitamine.	SV, LT	1, 3, 4, 5, 7, 8	1, 5, 6, 8	3, 8
Kordamine. Tehtud töö analüüs. Vigade parandamine.	Õpilane oskab analüüsida õpitut.	SV, PT	1, 2, 4, 5, 7	1, 5	4, 8
Kokkuvõtte ja tagasiside.					
Praktilised tööd					
• Iseseisvad ülesanded; • loogika; • kirjalikud ülesanded; • loomingulised ülesanded; • arutelud; • paaristööd; • rühmatööd.					

4.11. Lugemisring

4.11.1. Õppeaine kirjeldus

Õppeaine eesmärk on arendada õpilaste lugemisoskust, lugemishuvi ning kirjandusalaseid teadmisi. Aine raames avastavad õpilased erinevaid kirjandusteoseid, tutvuvad autoritega ning analüüsivad ja arutlevad loetut. Lugemisringi õppeaine pakub õpilastele võimalust nautida kirjandust ning arendada oma lugemisoskust ja kirjandusalaseid teadmisi. Lugemisringis on võimalik osaleda ka lihtsutatud õppe õpilastel, kellele tehakse vajadusel vajalikke kohandusi.

4.11.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

4.11.2.1. omab ülevaadet erinevatest kirjandusžanritest ning oskab neid eristada;

4.11.2.2. teab erinevaid kirjanikke ning nende olulisemaid teoseid;

4.11.2.3. oskab analüüsida loetud ning osaleda aktiivselt arutelus;

4.11.2.4. oskab teha tõlgendusi ja jõuda oma järeldusteni teksti sisu ja tähenduse kohta;

4.11.2.5. oskab kirjalikult ja suuliselt väljendada oma mõtteid ja arvamusi;

4.11.2.6. oskab seada töö eesmärgi ning planeerida tegevusi eesmärgini jõudmiseks;

4.11.2.7. rakendab koostööd rühmatöö tegemisel.

4.11.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	II kooliaste		4.-6. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Sissejuhatus ainesse Eesmärkide tutvustamine. Lugemisring – mis see on ja mida see hõlmab.	Õpilane saab esmase ülevaate lugemisringist ning õppeaines toimuvast.	SV	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2, 3,4, 5,6, 7,8
Erinevad kirjandusžanrid. Õpilased saavad tutvuda erinevate kirjandusžanritega, nagu jutustused, luuletused, muinasjutud, seiklusjutud, ulmekirjandus jne.	Õpitakse eristama erinevaid kirjandusvorme ning nende struktuure ja funktsioone.	SV	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2, 3,4, 5,6, 7,8
Kirjanike tutvustus Tutvustatakse tuntud lastekirjanike loomingut ja nende panust kirjandusse.	Õpilased saavad uurida erinevate autorite elulugusid ja nende loomingu tausta.	SV	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2, 3,4, 5,6, 7,8
Raamatu valimine	Õpilaste poolt välja pakutud teoste seast	SV, L	1,2,3, 4,5,6,	1,2,3, 4,5,6,	

Kooslugemiseks raamatu valimine.	valitakse välja ühiselt lugemiseks teos.		7,8	7,8	
Raamatu kooslugemine Kooslugemisega õpime kuulama iseennast kui ka kaasõpilast. Õpilaste lugemiskiiruse välja selgitamine.	Arendada õpilaste lugemisoskust ja - kiirust. Oskus kuulata kaasõpilast.	SV, L	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2, 3,4, 5,6, 7,8
Raamatu kooslugemine Kodus loetud peatükkide arutamine ja analüüsimine. Jätkame järgmise peatüki lugemist.	Arendada analüüsi- ja tõlgendusoskust. Arendada õpilaste lugemisoskust ja - kiirust.	SV, L	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2, 3,4, 5,6, 7,8
Plakati koostamine Loetud raamatu tutvustava plakati tegemine rühmas.	Õpilane oskab loetud teistele tutvustada. Toob välja oma arvamuse ja tunded, mida loetu tekitas. Oskab tegelaste käitumist ja raamatu sisu analüüsida.	RT, PT	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2, 3,4, 5,6, 7,8
Plakati esitlemine Koostatud plakati esitlemine teistele rühmadele.	Õpilane oskab koos rühmakaaslastega esitleda koos loodud plakati.	SV	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2, 3,4, 5,6, 7,8
Kokkuvõtte tegemine Mis meeldis õppeaine juures. Mida teha teisiti.	Õpilane oskab avaldada arvamust ja seda põhjendada.	SV	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2,3, 4,5,6, 7,8	1,2, 3,4, 5,6, 7,8
Praktilised tööd					
• Arutelud; • kirjalikud ülesanded; • rühmatööd; • paaristööd; • iseseisvad ülesanded.					

4.12. Karjääriõpetus

4.12.1. Õppeaine kirjeldus

Õppeaines „Karjääriõpetus“ käsitletakse teemasid, mis kujundavad õpilastes valmisolekut erinevate elurollide täitmiseks ja elukestvaks õppeks, tööjõuturule sisenemiseks ja väärtusloomesse panustamiseks ning arendavad iseseisvat otsustamisvõimet. Karjääriõpetus võimaldab ühiskonna inimressurssi tööturul paremal viisil rakendada, viies inimeste oskused ja huvid kokku töö- ja õppimisvõimalustega. Karjääriõpetus aitab kaasa sellele, et uue põlvkonna karjäärivalikuid ei piiraks stereotüüpsed soorollid (üldised jagatud arusaamad naiste ning meeste olemuse kohta). Õppijates kujuneb muutustega toime tulev, probleemide lahendamisele suunatud ja enesearengut väärtustav hoiak.

Põhikooli karjääriõpetuse ainekava koosneb 35 ainetunnist. Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri kujundamist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes ja koolivälises tegevuses omandatud teadmised. Karjääriõpetuse valikaine õpitulemuste saavutamisele aitab kaasa vajaduspõhine koostöö erinevate kooliväliste partneritega, sh karjääriteenuste osutajate ja ettevõtetega.

4.12.2. Võimalused lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Karjääriõpetuse õpitulemused ja nende saavutamiseks rakendatavad õppemeetodid toetavad teiste üldpädevuste (väärtus-, sotsiaalne-, enesemääratlus-, õpi-, suhtlus-, matemaatika- ja ettevõtluspädevus) arengut ning lõimingut erinevate õppeainete ja läbivate teemadega. Mitmeid karjääri kujundamisega seotud mõisteid ja teemasid käsitletakse ka teistes õppeainetes, kuid sisu ja rõhuasetused on erinevad. Näiteks eneseanalüüsi aluseks olevate mõistetega tutvutakse eelnevalt inimese- ja suhtlemisõpetuses ja psühholoogias, töömaailma käsitletakse ettevõtlus- ja majandusõppes, ühiskonnaõpetuses jne. Sarnaste teemade käsitlemine mitmes õppeaines aitab õpilasel mõista ainete omavahelisi seoseid, luua õpitust tervikpilti, seostada õpitut igapäevaeluga ja väärtustada õppimist kui elukestvat protsessi. Ka õppekava läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine“ õppesisus on palju kattuvusi karjääriõpetuse õppesisuga. Kõiki kooliastmeid hõlmava õppeprotsessi jooksul omandatud karjääri kujundamise alased teadmised ja oskused on üheks eelduseks karjääriõpetuse õpitulemuste saavutamiseks. Lõimingut toetab ka õppekeskkonna laiendamine väljapoole klassiruumi, koolisisesed ja -välised sündmused (näiteks karjääripäevad ja õpilaskonverentsid), suunamine huvitegevuse ja mitteformaalse õpikogemuse analüüsimisele, koostöö kooliväliste partneritega, õppemeetodid jne. Konkreetsed lõimingut toetavad tegevused kirjeldatakse kooli õppekavas.

4.12.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	III kooliaste	9. klass
Õpitulemused:		
Eneseteadlikkuse arendamine		
Õppija:		
1) analüüsib juhendamisel oma väärtusi, võimeid, huvisid, teadmisi, oskusi, kogemusi ja isiksuseomadusi karjääri kujundamise kontekstis;		
2) kasutab eneseanalüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel, seostades neid realistlike õppimise ja töötamise eelduste ning võimalustega;		
3) mõistab teadmiste ja oskuste ning elukestva õppe tähtsust haridusteel ja tulevases tööelus;		
4) on vastutustundlik ja motiveeritud ennast arendama.		
Võimaluste analüüs		
Õppija:		
1) teab erinevaid tegevusvaldkondi ja ameteid ning mõistab töömaailma üldiseid arengusuundi;		

- 2) mõistab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning teadvustab ennast tulevase töötajana;
- 3) oskab otsida ja analüüsida informatsiooni õppimisvõimaluste ja tööturu kohta ning kasutada seda oma karjäärivalikute tegemisel;
- 4) põhjendab oma eelistusi haridustee jätkamisel ning kutseõppe eriala või gümnaasiumi õppesuuna valikul.

Planeerimine ja otsustamine

Õppija:

- 1) mõistab karjääriskujundamise eesmärgi, sisu ja oma vastutust isikliku karjääri planeerimisel;
- 2) teadvustab erinevate elurollide ja -stiilide seoseid tööga;
- 3) koostab juhendamisel esmase karjääriplaani, võttes arvesse oma karjäärivalikuid mõjutavaid tegureid ja alternatiivseid võimalusi;
- 4) tunneb ja kasutab vajaduspõhiselt karjääriteenuseid.

Tegutsemine

Õppija:

- 1) algatab ja viib ellu karjääri kujundamisega seotud tegevusi;
- 2) teab õpilasena töötamise võimalusi ja piiranguid ning mõistab töösuhteid reguleerivate õigusaktide ja töölepingu tähtsust;
- 3) mõistab kandideerimisprotsessi olemust, oskab võrrelda enda vastavust konkursil esitatud nõuetele ning koostab juhendamisel kandideerimiseks vajalikud dokumendid;
- 4) analüüsib isiklikku õppimise ja/või töötamise kogemust ja kasutab analüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel.

Õppesisu:

Eneseteadlikkuse arendamine

Teadlik eneseanalüüs. Karjääri kujundamisele suunatud eneseanalüüsi komponendid: huvid, hobid, oskused, teadmised, võimed, isiksuseomadused, väärtused, hoiakud, vajadused, saavutused, unistused, motivatsioon. Kohanemist ja õpioskuseid mõjutavad ning soodustavad isiksuseomadused, hoiakud ja harjumused. Isiklik õpi-, huvitegevuse ja töökogemus. Tugevad küljed ja arenguvajadused. Minapilt. Enesehinnang. Arenguuskumus.

Võimaluste analüüs

Tööturg ja tööjõuturg: tööturu üldine olukord ja arengusuunad. Tegevusvaldkonnad ja töökeskkonnad. Tulevikutöökohad ja -oskused. Ametid ja soorollidega seotud müüdid. Tööandjate ootused töötajale. Õpilase võimalused tööga tutvumiseks. Õppimisvõimalused pärast põhikooli. Eesti haridussüsteem. Alternatiivsed võimalused haridusteel. Õppimine välismaal. Karjääriinfo otsimine, hindamine ja kasutamine.

Planeerimine ja otsustamine

Karjääri kujundamine ja karjääri planeerimine. Edu, elurollid ja elulaad.

Karjääriotsuseid mõjutavad tegurid ja nendega arvestamine. Eesmärkide seadmine. Alternatiivid. Valimine ja otsustamine. Omavastutus. Isiklik karjääriplaan. Muutustega toimetulek. Karjääriteenused.

Tegutsemine

Töökeskondadega tutvumise ning töö- ja õpikogemuste omandamise võimalused. Alaealiste töötamisega seotud nõuded ja piirangud. Töösuhteid reguleerivad õigusaktid. Tööohutus ja terviseriskid. Tööväärtused. Kandideerimine õpingutele ja/või tööle, sh vabatahtlikuks, vahetusõpilaseks või huvialaga seonduvalt. Kandideerimiseks vajalikud dokumendid. Õpi- ja töökogemuste analüüs. Õppimine edust ja ebaedust.

Praktilised tööd

- Arutelud;
- kirjalikud ülesanded;
- rühmatööd;
- paaristööd;
- iseseisvad ülesanded.

4.13. Kehakultuur

4.13.1. Õppeaine kirjeldus

Õpilane saab teada, mis on kehakultuur, miks ta on hea tervisele ja kasulik sotsiaalselt. Tõsta noorte teadlikkust tervislikust toitumisest ja vajadusest olla kehaliselt aktiivne.

4.13.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.13.2.1. teab, mis on kehakultuur;
- 4.13.2.2. oskab koostada isikliku toitumiskava;
- 4.13.2.3. oskab koostada isikliku treeningkava;
- 4.13.2.4. oskab kasutada erinevaid treeningvahendeid;
- 4.13.2.5. omab teadmisi tervislikust toitumisest ja mõistab füüsilise aktiivsuse tähtsust tervisele.

4.13.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	III kooliaste		7. ja 9. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Peamiste tervislike toitumisalaste teadmiste omandamine.	Õpilane teab, mis on tervislik toitumine oluline, teab põhilisi tervisliku toitumise põhimõtteid.	SV	1,3,4	5,8	2, 6,7, 8

Kuidas koostada ja korrigeerida oma toidumenüüd.	Õpilane oskab koostada endale tervisliku toitumise põhimõtetest lähtuva menüü.	.SV, PT	3,4	5,8	6,7,8
Isikliku treeningplaani koostamine.	Õpilane oskab treeneri juhendamisel koostada endale treeningplaani.	SV, PT	1,3,4,7,8	5,8	1
Harjutuste vajalikkus läbi korrektse tehnika.	Õpilane teab, miks harjutuste sooritamisel on oluline õige tehnika.	S, SV	3,4,5	5,8	6,7,8
Harjutuste pagasi täiendamine nii oma keharaskustega kui ka lisavahenditega.	Õpilane teab ja kasutab mitmeid harjutusi.	S, SV	3,4,5	5,8	6,7,8
Praktilised tööd					
• Keha ettevalmistus treeninguks läbi harjutuste või mängude; • Koos õpetajaga koostatakse toitumis- ja treeningkava; • Oma keharaskuse ja lisavahenditega harjutuste tegemine. • Erinevad sportlikud tegevused.					

4.14. Kordamine matemaatika ja eesti keele eksamiks

4.14.1.Õppeaine kirjeldus

Õppeaine eesmärk on põhjalikult korrata põhikoolis õpitut, kinnistada teadmisi ning harjutada matemaatika ja eesti keele lõpueksamiks.

Aine raames õpib õpilane teksti töötlemata ja arendab nii suulist kui ka kirjalikku eneseväljendusoskust eesti keeles.

Õpilane tuleb meelde 7-nda ja 8 –nda klassi matemaatika mõisteid, valemeid jt, mis on põhivaraks matemaatika lõpueksamil. Õpilane tutvub ülesannete lahendamisevõtetega, mis on abiks matemaatika lõpueksami eduka sooritamiseks. Õpe toimub praktiliste ülesannete kaudu.

4.14.2.Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

4.14.2.1.on tuletanud meelde algebra põhimõisteid;

4.14.2.2.on tuletanud meelde planimeetria valemeid;

4.14.2.3.on omandanud lisateadmisi tekstülesannete lahendamise võtetest;

4.14.2.4.oskab lahendada varasemate matemaatika lõpueksamite ülesandeid.

4.14.2.5.teab olulisi ortograafiareegleid ja oskab neid rakendada;

4.14.2.6.suudab teksti analüüsida, mõistab selle sisu ja oskab sõnastada idee;

4.14.2.7.oskab kasutada sõnaraamatut;

- 4.14.2.8. rikastab oma sõnavara;
- 4.14.2.9. orienteerub kõne- ja stiilikujundites ja oskab leida neid tekstist;
- 4.14.2.10. oskab end korrektselt väljendada nii kõnes kui ka kirjas;
- 4.14.2.11. tunneb kirjandi ülesehitust ning oskab oma mõtted korrektselt kirja panna;
- 4.14.2.12. rakendab koostööd paaristöö tegemisel;
- 4.14.2.13. esitab omaloomingut.

4.14.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35		III kooliaste		9. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmistel. kontroll	I.	II.	III.	
MATEMAATIKA						
PROTSENTARVUTUS. STATISTIKA.						
Protsentarvutus Protsendimäär. Osa suuruse leidmine. Terviku suuruse leidmine.	Õpilane saab aru protsendi mõistest. Oskab arvutada terviku osa järgi.	KO	4, 6	1,3, 6, 7	4,6	
Protsentarvutus. Osamäära leidmine. Suuruse muudu väljendamine protsentides. Suuruste erinevuse väljendamine protsentides.	Oskab arvutada protsendimäära. Analüüsib huvitavaid statistilisi andmeid.	KO, UT	4,6	1,3, 6, 7	4,6	
Statistiliste andmete esitamine ja illustreerimine.	Õpilane oskab koostada jaotustabelit ja sagedustabelit. Oskab korrektselt joonestada tulpdiagrammi ning sektordiagrammi.	KO, UT	4,6, 8	1,3, 6, 7	4,6	
Statistilised arvkarakteristikud. Aritmeetiline keskmine, mood, mediaan.	Oskab analüüsida andmeid, kasutades põhilisi statistilisi karakteristikuid.	KO,TU,RT	4,6	1,3	4,8	

Töenäosusteooria	Õpilane oskab arvutada juhusliku sündmuse tõenäosust.	KO	4,6	1, 3	4, 8
ALGEBRA					
Algebraliste avaldiste lihtsustamine. Põhisamasused.	Õpilane oskab koondada sarnaseid liikmeid, avada sulge. Oskab kasutada summa ruudu, vahe ruudu ja ruutude vahe valemeid.	KO	4,6	1,3	4,8
Võrrandid. Lineaarvõrrandid. Vördekujulised võrrandid.	Õpilane oskab lahendada võrrandeid ning kontrollida saadud lahendi õigsust.	KO	4,6	1,3	4,8
Lineaarvõrrandi süsteemid	Õpilane teab liitmisvõtet ja asendusvõtet.	KO			
Võrrandi abil lahenduvad tekstülesanded.	Õpilane oskab koostada võrrandit tekstülesande lahendamiseks.	KO	4,6	1,3	4,8
Lineaarvõrrandi süsteemi abil lahenduvad tekstülesanded.	Õpilane koostab süsteemi probleemülesande lahendamiseks.	KO,KT	4,6	1,3	4
FUNKTSIOONID					
Võrdeline sõltuvus. Pöördvõrdeline seos. Lineaarfunktsioon.	Oskab koostada funktsiooni avaldise.	KO	4,6	1,3	4,8
Funktsiooni graafik. Sirge. Hüperbool.	Õpilane oskab joonestada sirget kahe punkti meetodiga. Õpilane oskab visandada hüperbooli tabeli meetodiga.	KO	4,6	1,3	4,8
GEOMEETRIA					
Ring. Ringjoon Nurgad ringis.	Õpilane oskab leida ringi pindala ning ringjoone pikkuse.	KO, KT	4, 6	1, 3	1, 8
Kolmnurk. Vördhaarne kolmnurk. Täisnurkne	Õpilane oskab näha geomeetria ülesannetes kolmnurga omadusi.	KO	4,6	1,3	1,8

kolmnurk. Kolmnurga pindala.					
Ruut. Ristkülik.	Õpilane teab ruudu ja ristküliku omadusi ning kasutab neid ülesannete lahendamisel.	KO,PR	4,6	1,3	1,8
Rööpkülik. Romb	Õpilane tunneb rööpküliku ja rombi omadusi ning kasutab neid ülesannete lahendamisel.	KO	4,6	1,3	1,8
Prisma	Õpilane teab prisma omadusi ning oskab neid kasutada ülesannete lahendamisel.	KO,KT	4,6	1,3	1,8

Praktilised tööd

- Loomingulised ülesanded;
- arutelud;
- kirjalikud ülesanded;
- paaristööd;
- iseseisvad ülesanded.

EESTI KEEL

Sissejuhatus ainesse. Eesmärkide tutvustamine	Õpilane saab ülevaate õppeaines toimuvast.	Suuline arutelu	1, 2, 3, 5	1,5	1,4
Kaashäälikuühendi põhireegel ja erandid. Tagasiside	Kordame eesti keele põhireegleid.	kirjalikud harjutused	1, 2, 4, 5	1,5	1,4
H õigekirjutus	Pöörame tähelepanu õigele hääldusele, h-st sõltub tähendus.	paaristöö, suuline vestlus, kirjalikud harjutused	1, 2, 5,	1,5	1,4
I ja J õigekirjutus. Töö tekstiga	Funkts.lugemine	Kirjalik töö	1, 2	1, 5	1, 2
Tsitaat ja refereering	Õpilane oskab tsitaadist koostada refereeringut ja vastupidi ning kasutada seda oma kirjandis	Suuline töö + kirjalik töö	2, 4, 5	1,5	2,4

Sissejuhatuse ainesse. Eesmärkide tutvustamine	Õpilane saab ülevaate õppeaines toimuvast.	Suuline arutelu	1, 2, 3, 5	1,5	1,4
Kaashäälikuühendi põhireegel ja erandid. Tagasiside	Kordame eesti keele põhireegleid.	kirjalikud harjutused	1, 2, 4, 5	1,5	1,4
Kordamine ja tagasiside. Kirjaliku teksti koostamine	Mandala koostamine, sissejuhatuse kirjutamine	Suuline vestlus, küsimuste esitamine, rühmatöö	5	1	4

Algustähe-ortograafika põhireeglid	Reeglite kordamine, näidete toomine	Harjutused	3, 5	1, 5	1, 4
Raskete sõnade käänamine ja pööramine. Töö tekstiga	Käänamistabeli kordamine. Tähelepanu rasketele laadivältevahelduslikele sõnadele	praktiline töö, kirjalik töö	4, 1	1, 5	1
Võõrsõnade õigekirjutus ja tähendus. Võõrsõnad meie kõnes ja kirjas	Sõnavara rikastamine Sünonüümide kasutamine	Paaristöö, praktilised harjutused	1, 4	1, 2	1, 4
Kokku- ja lahkukirjutamine Sõnavaraline töö: vanasõnad kõnekäänud, kujundlikud väljendid	KLK reeglite kinnistamine, näited	Praktilised harjutused	1,4	1,5	1,4
Kirjaliku teksti koostamine ja korrigeerimine	Lühikirjandi mandala koostamine ja mustandi kirjutamine	Praktiline töö	1, 2	1	2,3

Õpitu kordamine ja tagasiside	Korratud ja kinnistatud teadmiste kontroll	Praktiline töö	4, 5	1	3
Praktilised tööd					
• Loomingulised ülesanded; • arutelud; • kirjalikud ülesanded; • rühmatööd; • paaristööd;					

- iseseisvad ülesanded.

4.15. Minifirma

4.15.1. Õppeaine kirjeldus

Minifirma on Junior Achievementi ettevõtlusõppe programm põhikooli 3. astmele õpilaste ettevõtliku mõttelaadi arendamiseks, ettevõtlusalaste põhiteadmiste omandamiseks ja praktilise ettevõtluskogemuse saamiseks põhikoolis. Programmi käigus kujundatakse üldpädevusi edukaks toimetulekuks tulevases tööelus, arendatakse õpilastes algatusvõimet ja soovi ise probleeme lahendada. Maht on 35 ainetundi õppeaastas, mis jaotuvad aasta jooksul ebaühtlaselt ning vastavalt antud ajamomendil vajalikuks osutuvate tegevuste vahel.

Minifirma programm on ehitatud üles väikefirma tegutsemise põhimõtetele. Õpilased loovad oma firma, valivad toote või teenuse, jagavad ametid ja tööülesanded. Alustamisel koostatakse lühike äriplaani või ärimudel, mida tegevuse käigus järgitakse. Õpilased toodavad ja müüvad oma tooteid või osutavad teenuseid. Programmi käigus omandatakse MF juhtimise ja meeskonnatöö oskusi. Aktsionäri või juhina osaletakse otsuste vastuvõtmises. MF töötajad teenivad palka tootjate, müüjate või juhtidena. Kogu tegevuse vältel peetakse lihtsat finantsarvestust ja MF tegevuse lõpetamisel koostatakse tegevusaruanne.

Minifirma tegevuse etapid:

- 1) Minifirma loomine- idee, meeskond, registreerimine JA Eestis;
- 2) Minifirma äriplaani või ärimudeli koostamine;
- 3) Minifirma tegutsemine- tootmine, turundus, toodete müük või teenuse osutamine;
- 4) Minifirma lõpetamine.

4.15.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.15.2.1. oskab seada töö eesmärgid ning planeerida tegevusi eesmärgini jõudmiseks;
- 4.15.2.2. suudab teha koostööd;
- 4.15.2.3. teab KJK loovtöö reegleid ning oskab vormindada teksti MS Wordis;
- 4.15.2.4. täidab edukalt oma rolli minifirmas.

4.15.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	III kooliaste		7. ja 9. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmistel. kontroll	I.	II.	III.
Sissejuhatus ainesse. Eesmärkide	Õpilane saab esmase ülevaate minifirmast ning õppeaines toimuvast.		1,2,3, 4,5,7	1,6,7	1, 2, 5,6

tutvustamine. Minifirmade näited. Ideekorje.					
Minifirma loomine- idee, meeskond, registreerimine JA Eestis. Konkreetsed ülevaade firma loomiseks vajalikest tegevustest	Õpilane on loov, püstitab eesmärged, loob ideid ja vastutab oma ideede elluviimise eest; saab aru ettevõtluse tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonnas.		1,2,3, 4 7	1,2,6, 8	1,3, 4,5, 6
Minifirma äriplaani või ärimudeli koostamine. Koostatakse esialgne äriplan ning ärimudel	Oskab aega ja tegevusi planeerida, rakendada uurimisoskusi, töötada meeskonnas, organiseerida, otsustada, sihikindlalt eesmärged saavutada, kaaslast motiveerida, probleeme lahendada, juhtida ja vastutada.	ET	2,3,5, 7	1,2,6	1,5, 6,8, 3
Rollide jagamine ning dokumentide vormistamine. Valitakse tegevjuht ning jagatakse muud ametid. Koostatakse põhikiri, koosoleku protokoll ning registreeritakse firma JA Eesti keskkonnas.	Oskab pidada läbirääkimisi, oma ideed esitleda, suhelda meeskonnas ja müügitegevuses klientide ja koostööpartneritega.	ET, RT	1,2,4, 7	1	5,6
Minifirmade raamatupidamiseg a tutvumine. Näited minifirmadest ning raamatupidamiseg a tutvumine.	Õpilane tutvub minifirmade raamatupidamisega ning oskab täita raamatupidamise tabelit.	ET	1,2,3, 4, 7,8	1,2,6	1,3, 5,6, 7,8
Tootmine ja toodete müük laatadel. Õpilased	Õpilane oskab oma ega planeerida ning oma võimete kohaselt täita rolli firmas.		1,2,4, 6, 7	1,2,3, 6,7	1,3, 4,5, 6

tegelevad tootmisega ning osalevad erinevatel laatadel.					
MS Word tekstitöötlus ja loovtöö juhend KJJK loovtöö juhendiga tutvumine ja loovtöö reeglite harjutamine.	Õpilane tunneb KJJK loovtöö juhendi reegleid ning rakendab neid tekstitöötluses. Koostab loovtöö kirjaliku osa.	ET	1,2,4,7	1,2,3, 6,7	1,3, 4,5, 6
Tootmine ja toodete müük laatadel. Firma tegevuse lõpetamine. Õpilased tegelevad tootmisega ning osalevad erinevatel laatadel ja üritustel	Õpilane oskab oma ega planeerida ning oma võimete kohaselt täita rolli firmas	SV	1,2,4, 6, 7	1,2,3, 6,7	1,3, 4,5, 6
Praktilised tööd					
• Loomingulised ülesanded; • müüdavate esemete tootmine; • kirjalikud ülesanded; • müügitöö; • iseseisvad ülesanded.					

4.16. Programmeerimise alused

4.16.1. Õppeaine kirjeldus

Õppeaine eesmärk on anda õpilasele algteadmisi algoritmide mõistmise, programmide loomise, disainimise ning testimise võimalustest; luua tingimused, et tekitada õppijates huvi ja toetada tänapäeva nõuetele vastavate oskuste omandamist: valmistada õppijaid ette IT-ga seotud elukutsevalikuteks või innovaatiliste lahenduste leidmiseks, kuidas IT-d rakendada teistes valdkondades.

4.16.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

4.16.2.1. arendab loovust, loogilist, analüütilist ja algoritmilist mõtlemist ning süsteemset käsitusviisi probleeme ja ülesandeid lahendades;

- 4.16.2.2. teadvustab ja tunnetab programmijuhtimisega süsteemide tööpõhimõtet ning informatsiooni esitamise ja töötlemise põhiprotsesside olemust;
- 4.16.2.3. tunneb rakenduste ja programmide loomise vahendeid ning põhimeetodeid;
- 4.16.2.4. omandab programmide ja algoritmide koostamise baasoskused;
- 4.16.2.5. tutvub objektorienteeritud modelleerimise, analüüsi ja disaini põhimõtetega;
- 4.16.2.6. oskab navigeerida Scratch'i kasutajaliideses ja mõista erinevate tööriistade funktsioone;
- 4.16.2.7. oskus lisada ja manipuleerida Spraite ning luua lihtsaid animatsioone;
- 4.16.2.8. võib luua põhilisi skriptid, mis hõlmavad lihtsamaid kontrollstruktuure, nagu tsüklid ja tingimuslaused;
- 4.16.2.9. oskab lisada heli projektile ja juhtida heliefekte;
- 4.16.2.10. tunneb muutujate mõistmist ja nende kasutamist skriptides, andmete talletamist ja manipuleerimist;
- 4.16.2.11. mõistab funktsioone ja oskab neid kasutada skriptide tõhusamaks korraldamiseks.

4.16.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	II kooliaste		4.-6. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Sissejuhatus ainesse Eesmärkide tutvustamine. Sissejuhatus programmeerimisse.	Õpilane saab esmase ülevaate programmeerimisest ning õppeaines toimuvast.	SV, P	1, 2, 3, 5	1,5	1,2, 7,8
Programmeerimise keeled. Algmõisted Mõisted ja huvitavad faktid. Baasoskused.	Õpilane tunneb erinevaid programmeerimiskeeli d ja mõisteid, sealhulgas algoritm, algoritmi koostamine, programmeerimine.	SV, PT, LT	1, 2, 4, 6	1,5	1,2, 5,6, 7,8
Programmeerimise keel Scratch. Tutvumine programmiga. Üldised põhimõtted	Programmi aken, sprite ja programmi skriptid. Üldised põhimõtted. Skriptide koostamise põhimõtted. Spraitide lisamine ja nendega töötamine	SV, P	1, 2, 5, 8	1,5	1,4, 5,6, 7,8
Esimese programmi	Programmi kirjutamine ja	SV, PT	1, 2,	1,5	1,4,

koostamine. Programmi Script Looks ja selle sätted	käivitamine. Script Looks ja selle kasutamine. Üldised põhimõtted. Vestlus.		5, 8		5,6, 7,8
Tutvumine scriptidega. Script Motion. Programmi koostamine scriptiga Motion	Sprite ja script liikumine. Programmi kirjutamine. Liikumise pikkus, pööramine ja asukohta muutmine.	SV, PT	2, 4, 5	1,5	4,5, 6
Tausta muutmine. Mõiste Lava, selle muutmine ja kasutamine.	Tausta valimine ja muutmine programmi kirjutamisel. Interaktiivne taust.	P, LT	5, 8	1,2,5, 6	4,5, 6
Tutvumine scriptidega. Script Sound. Programmi koostamine scriptiga Sound	Sprite ja scripti heli. Programmi kirjutamine. Erinevad helid, nende kasutamine ja muutmine nende töös.	SV, PT	2,3, 5,7,8	1,5,6	1,3, 4,5, 6,8
Tsüklid. Matemaatilised ülesanded. Matemaatikatehted programmeerimises	Tsüklite mõisted ja selle kasutamine. Tingimuslausete mõistmine ja rakendamine. Ajaplaneerimine. Mäng „Klikka kassi ja vaata, mis juhtub“	SV, P			
Oma programmi koostamine. Scriptid Looks ja Motion	Oma programmi koostamine. Animeeritud tegelased. Mäng „Lase kassil ekraanil ringi liikuda“	P, LT	5, 8	1,2,5, 6	4,5, 6
Oma programmi esitamine. Programmi juhendi koostamine ja jagamine	Õpilane teab, kuidas salvestada oma programmi ja kuidas koostada programmi juhendit.	SV, PT	3, 5	1,2,5	1,4, 5,6, 8
Muutujad ja nende kasutamine programmi kirjutamisel	Muutuja mõiste ja selle kasutamine. Muutujate loomine ja kasutamine programmi kirjutamisel.	P, LT	5, 8	1,2,5, 6	4,5, 6
Operaatorid programmi kirjutamisel	Operaatori mõiste. Erinevate operaatorite kasutamine töös.	SV, PT	2, 3, 5, 7	1, 5, 6	1, 3, 4, 5, 6, 8
Viktoriini koostamine.	Õpilane kirjutab programmi Viktoriini koostamine. Mõtleb	SV, LT, ET	2,3,5, 7	1,2,5, 6	1,4, 5,6, 8,3

Operaatorite kasutamine töös, dialoogi loomine	välja küsimusi ja proovib nende abil koostada viktoriini Scratch'i keskkonnas				
Programm Matemaatika ülesanded. Operaatorite kasutamine töös, matemaatikatehted	Õpilane oskab koostada programmi liitmiseks ja lahutamiseks mängulises vormis.	SV, LT, ET	1,4,5,7	1,5	4,5,6,8
Programm Matemaatika ülesanded. Operaatorite kasutamine töös, matemaatikatehted	Õpilane oskab koostada programmi korrutamiseks ja jagamiseks mängulises vormis.	SV, LT	1,2,3,4,5,7,8	1,2,5,6	3,4,5,6,7,8
Graafilised võimalused programmis Scratch.	Sriptid kujundite programmeerimiseks ja joonistamiseks. Tsüklid töös.	SV, K, M, LT	3,4,5,7,8	1,5,6,8	3,8
Kokkuvõtte tegemine. Tehtud ülesannete esitamine, tagasiside ja analüüs.	Õpilane oskab analüüsida õpitut.	SV	1,2,4,5,7	1,5	4,8

4.17. Rahatarkus

4.17.1. Õppeaine kirjeldus

Rahatarkus on vajalik oskus kõigile ühiskonnaliikmetele, kuidas raha säästa ja investeerida ning rahaga seotud otsuseid vastu võtta – rahatarkus on aluseks rõõmsamale ja tervemale ühiskonnale ning rajab tee väikeriigi tugevale majandusele.

Rahatarkuse õppeaine eesmärk on pakkuda noortele rahatarkuse baasteadmisi. Oluline on olla teadlik oma raha kulutamise harjumustest ning alternatiivsetest võimalustest rahaga ümber käia. Eesmärk on tutvustada ka erinevaid ennastjuhtiva ja ettevõtlikku õpilase komponente, et rahatarkuse teadmiste rakendamine oleks maksimaalne.

4.17.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

4.17.2.1. Mis on rahatarkus? Mis on rikkus? Kuidas eesmärke seada?

4.17.2.2. Kuidas oma raha ja aega planeerida? Mis on eelarve?

4.17.2.3. Kuidas olla ennastjuhtiv? Mis on soovid ja vajadused?

4.17.2.4. Mis on laen ja intress? Mis on investeerimine ja mis vormid sellel on?

4.17.2.5. Kuidas olla ettevõtlik ja tegeleda ettevõtlusega?

4.17.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	II kooliaste		4.-6. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Tutvumine. Sissejuhatus. Mis on rahatarkus? Miks seda vaja on? Mida saab raha eest ja mida mitte? Õnne ei saa raha eest osta. Tutvumine raamatuga "Koer nimega Money". Eesmärgistamine.	Õpilane teab, mis on rahatarkus ja teab aine eesmäärke ning sisu.	P, SV	1, 2, 3, 4, 5	1, 5	1, 8
Mis on rikkus? Erinevad rikkuse vormid: raha, tervis, perekond, vaba aeg, rõõm. Maslow püramiid. Elu tasakaaluratas. Soovid ja vajadused. Miks on oluline teada, kui palju asjad maksavad? Arvamismäng "Kumb on kallim?". Koer nimega Money töölehed teemad 1-2, 5.	Õpilane teab, mis on rikkus. Mõistab, mis on soovid, vajadused ja võimalused.	L, SV	1, 2, 3, 5, 7	1, 5	1, 2, 5, 8
Külalisesineja tund. Mida rahaga teha saab? Laenamine ja investeerimine. Cashy mäng. Koer nimega Money töölehed teema 7.	Õpilane teab, mis on laenamine, mis investeerimine.	ET	2, 7, 8	3, 5	1, 3
Mänguline teadmiste kontroll. Raha ja aja planeerimine. Arvelduskonto ja väärtpaberikonto. Aeg on raha. Kuidas raha teenida? Koer nimega Money töölehed teema 9, 14.	Õpilane teab aja ja raha planeerimise vajalikkust, tunneb mõningaid võtteid.	KO, ET	6, 7, 8	3, 5	1, 2, 3, 7
Laen ja intress. Valikute tegemine: alternatiivkulu ja mõjutustegurid. Lauamäng	Õpilane teab, mis on laenamine.	L, SV	1, 2, 4, 6	1, 3, 5	2,

"Reis läbi elu". Tom õpib rahamängu töölehed nr 9, nr 21. Koer nimega Money 1. peatükk, Koer nimega Money töölehed teema 10.					
Maksud. Tagasi Kooli e-tund: Airi Lepassar "Mida pean maksudest õpilasena teadma?"	Õpilane teab, mis on maksud.	K	1, 5, 8	3	8
Kuldmunad, protsent ja investeerimine. Koer nimega Money töölehed lk 16-19. Cashy mäng fookusega laenud ja aktsiad. Koer nimega Money töölehed teema 11.	Õpilane teab, mis on laenud, aktsiad ja protsent.	K, SV, P	6, 8	3	5, 8
Planeerimine, investeerimine, tootlus ja risk. Koer nimega Money töölehed teemad 18-19.	Õpilane teab, mis on investeerimine, tootlus ja risk.	K, SV	1, 4, 6	1, 3, 5	1
Eesti üksisarvikud - 1 miljardi väärtuselised iduettevõtted. Rühmatöö: sotsiaalmeedia profiili koostamine ühele üksisarvikule. Esitlus.	Õpilane teab, mis on iduettevõtte.	RT, SV	4, 7, 8	1, 2, 6	4
Eelarve ja sellest kinni pidamine. Rühmatöö: klassiõhtu eelarve loomine ja kohandamine. Esitlus.	Õpilane teab, mis on eelarve.	RT, SV, P	2, 5, 8	3, 5	3, 5
Hirmud ja nende ületamine. Eneseületus. Koer nimega Money töölehed teemad 16, 20.	Õpilane teab, mis on rahaga seotud hirmud.	K	1, 3, 5	5	4, 8
Ekskursioon Eesti ettevõtetesse. Koer nimega Money töölehed teema 15.	Õpilane on tutvunud ühe Eesti ettevõttega.	SV, UÕ	1, 2, 3, 5, 7	1, 5	1, 3, 4, 6
Investeerimine II: aktsia ja aktsiafond, investeerimisklubi. Koer nimega Money töölehed teema 21.	Õpilane teab investeerimise põhimõtteid.	K, SV, P, KO	6, 7, 8	3	2,5
Investeerimine III: Riskitaluvus. Investeerimisklubi. Koer	Õpilane teab investeerimise põhimõtteid.	P, K	6, 7, 8	3	2,5

nimega Money töölehed teema 22.					
Ettevõtlus I: mini-minifirma, minifirma. Kuidas leida head ideed? Ajurünnaku alused, SWOT-analüüs.	Õpilane teab võtteid, kuidas leida head ideed.	SV, UÕ, RT	1, 2, 5, 7	3, 5	3, 5, 6, 8
Ettevõtlus II: koostöö alused, juhtimine, tulud-kulud, kasumimarginaal, turundus, sotsiaalmeedia.	Õpilane teab koostöö aluseid.	RT, SV, UÕ	1, 2, 5, 7, 8	3, 5, 6	3, 5, 6, 8
Kokkuvõttev tund. Analüüs ja refleksioon. Eesmärgid edasiseks. Info leidmine ja soovitus edasi iseseisvalt õppimiseks. Lauamäng: "Reis läbi elu" / "Rahatarkuse kompass"	Õpilane oskab kokkuvõtvalt välja tuua rahatarkuse olulisuse.	SV	2, 4, 5, 7, 8	1, 5	1, 3, 5, 8
Praktilised tööd					
• Töövõtted: paaristöö, rühmatöö; info- ja kommunikatsioonivahendid; • aktiivõpe: esitlus, arutelu diskussioon; • video vaatamine ja analüüsimine; • suunavad slaidid; • raamatu katkendite ja artiklite lugemine; • õpimapp: töölehed; • praktilised loovülesanded; • ekskursioon.					

4.18. Sotsiaalsed oskused

4.18.1. Õppeaine kirjeldus

Sotsiaalsete oskuste õppeaine eesmärk on õpetada erinevaid sotsiaal-emotsionaalseid oskusi omavaheliseks konfliktide vabaks suhtlemiseks. Ainetundides õpitakse erinevaid oskusi selleks, et näha enda ja teiste tegevustes põhjus-tagajärg seoseid ning teha teadlikke valikuid, lähtudes kehtivatest väärtustest ja ühiskonnas kehtivatest moraalinormidest. Ainekava koostamisel on lähtutud taastava õiguse põhisest viiest sammust: lugu, mõtted tunded, mõju, vajadused, vastutus. Ainekavade koostamisel on lähtutud taastava õiguse põhisest viiest sammust: lugu, mõtted tunded, mõju, vajadused, vastutus.

4.18.2. Taotleme, et õpilane on kooliastme ja õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud: õpilane omab eakohaseid sotsiaal-emotsionaalseid oskusi ja oskab neid vastavalt olukorrale rakendada.

4.18.3. Võimalused lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks: Õpitulemused ja nende saavutamiseks rakendatavad õppemeetodid toetavad teiste üldpädevuste (kultuuri- ja väärtus-, sotsiaalse-, enesemääratlus-, õpi-, suhtluspädevus) arengut ning lõimingut erinevate õppeainete ja läbivate teemadega. Mitmeid sotsiaalsete oskuste kujundamisega seotud mõisteid ja teemasid käsitletakse ka teistes õppeainetes, kuid sisu ja rõhuasetused on erinevad.

4.18.4. Õpitulemused ja õppesisu:

Tundide arv: 35	I kooliaste	1. klass
Õpitulemused:		
Teema - LUGU: MINA LASTEIAST KOOLI Õpilane: 1) Räägib endast. 2) Liikleb ja mängib turvaliselt kodu ja kooli ümbruses erinevatel aastaaegadel. 3) Teab ohutu mängimise kokkuleppeid ja reegleid. 4) Loob ja hoiab sõprussuhteid. 5) Kasutab teadlikult viisakusväljendeid: Tere! Aitäh! Palun ...! Head aega! 6) Kuulab tähelepanelikult kaaslast. 7) Ootab enda korda. 8) Hoolitseb enda asjade eest.		
Teema - MÕTTED, TUNDED Õpilane: 1) Märkab ja jagab enda mõtteid. 2) Nimetab tunnete nimetusi: viha, rõõm, kurbus, üllatus, hirm, vastikus, pettumus, mure, kadedus, üksindus. 3) Märkab enda ja kaaslaste tunnet (viha, rõõm, kurbus, üllatus, hirm, vastikus, pettumus, mure, kadedus, üksindus). 4) Teab lihtsamaid tehnikaid tunnetega toimetulekuks: liikumine, joogipaus, abi küsimine, numbrite lugemine 1 - 10, värvimine, tunnete maha raputamine, hingamine.		
Teema- MÕJU Õpilane: 1) Märkab enda käitumise mõju iseendale ja kaaslastele. 2) Seostab tunnet enda käitumisega.		
Teema- VAJADUSED Õpilane: 1) Märkab enda ja kaaslaste erinevusi. 2) Märkab enda ja kaaslaste vajadusi. 3) Annab enda vajadusest kokkulepitud viisil märku.		
Teema- VASTUTUS Õpilane: 1) Märkab (täiskasvanu suunamisel) valikuid enda igapäevaelus. 2) Märkab otsustamise vajalikkust.		
Õppesisu:		
- Enda tutvustamine. Suhete loomine ja hoidmine. Asjad ja vastutus. Koostööoskuste õppimine (teistega arvestamine, teistega koos õppimine, koos mängimine, üksteise kuulamine, ootamine, viisakas suhtlemine). Ohutu mängimine, liiklemine. - Mõtete sõnastamine ja jagamine. Tunnete nimetused. Enda ja teiste tunnete sõnastamine. Tunnetega toimetuleku tehnikad.		

- Minu käitumine (mõju kaaslastele). Tunde ja käitumise seos. Vajaduste sõnavara. Vajaduste teadvustamine ja sõnastamine. Inimeste erinevused, sarnasused. - Valikud ja otsused.
Põhimõisted:
Koostöö, tunnete nimetused, vajaduste nimetused, inimeste erinevused ja sarnasused, valikud, otsused.
Praktilised tööd
- Ohutu liiklemise retk ümbruskonnas. - Mullitamise tund õues (seebimullide puhumine - rahustav võimalus tunnetega toimetulekuks). - Õpitud sotsiaal-emotsionaalsete oskuste rakendamine ainetundides ja väljaspool ainetundi (vahetund, liikumistund, aktused, spordipäevad, õppekäigud, klassi ja kooli ühisüritused sh liiklemine erinevatel viisidel ja erinevate transpordivahenditega).

Tundide arv: 35	I kooliaste	2. klass
Õpitulemused:		
Teema - LUGU: MINA KUI KLASSIKAASLANE Õpilane: 1) Kasutab teadlikult viisakusväljendeid: Tere! Aitäh! Palun ...! Head aega! 2) Teab ja kasutab ohutu mängimise kokkuleppeid ja reegleid. 3) Avaldab arvamust. 4) Kuulab aktiivselt vestluskaaslast. 5) Arvestab kaaslaste erineva arvamusega. 6) Kasutab suhtlemistehnikaid: mina-sõnum, aktiivne kuulamine, küsimine (huvi tundmine), küsimustele vastamine, positiivne kehakeel.		
Teema - MÕTTED, TUNDED Õpilane: 1) Nimetab õpitud tunnete nimetusi. 2) Jagab enda mõtteid ja tundeid. 3) Tunneb ära enda ja kaaslaste tunde. 4) Teab ja kasutab tehnikaid tugevate tunnetega (viha, raev, hirm, kurbus) toimetulekuks: liikumine, muusika kuulamine, joogipaus, abi küsimine, numbrite lugemine, tunde nimetamine, joonistamine, tunnete maha raputamine, hingamine, tunnete jagamine.		
Teema - MÕJU Õpilane: 1) Mõistab, et käitumisel on mõju kaaslastele ja ümbritsevale keskkonnale. 2) Mõistab, et teol on tagajärg. 3) Seostab tunnet enda käitumisega.		
Teema - VAJADUSED Õpilane: 1) Sõnastab enda vajadused. 2) Märkab enda ja kaaslaste vajadusi. 3) Arvestab enda ja kaaslaste vajadustega. 4) Arvestab enda ja kaaslaste erinevustega. 5) Annab enda vajadusest kokkulepitud viisil märku.		
Teema - VASTUTUS Õpilane: 1) Mõistab seost minu otsus - tegu - tagajärg - vastutus. 2) Mõistab enda rolli olukorrale lahenduse leidmisel.		

3) Liikleb ja mängib turvaliselt kodu ja kooli ümbruses erinevatel aastaaegadel.

Õppesisu:

- Arvamuse avaldamine. Kuulamisoskuse arendamine. Vestluse arendamine, suhtlemistehnikad. Koostööoskused (teistega arvestamine, teistega koos õppimine/mängimine, aktiivne kuulamine, viisakas suhtlemine).
- Mõtete ja tunnete sõnastamine ja jagamine. Tunnete nimetused. Tugevate tunnetega toimetuleku tehnikad.
- Käitumise tagajärjed (mõju kaaslastele ja keskkonnale). Mõtted, tunded, käitumine.
- Vajaduste laiem sõnavara. Enda ja teiste vajadustega arvestamine. Inimeste erinevuste ja sarnasustega arvestamine.
- Tegu - tagajärg - vastutus seos. Lahendustele suunatud mõtlemine.

Põhimõisted:

Eneseväljendamine, koostöö, ohutu mängimine, vajadused, tunded, tugevate tunnetega toimetulemine.

Praktilised tööd

- Õppekäigud, ühisüritused, lähtuvalt piirkondlikust eripärast.
- Heade tunnete hoidise karp.
- Jalutuskäik pargis, mustrite loomine/joonistamine maapinnale (rahustavad tehnikad tunnetega toimetulekuks).
- Õpitud sotsiaal-emotsionaalsete oskuste rakendamine ainetundides ja väljaspool ainetundi (vahetund, liikumistund, aktused, spordipäevad, õppekäigud, klassi ja kooli ühisüritused sh liiklemine erinevatel viisidel ja erinevate transpordivahenditega).

Tundide arv: 35

I kooliaste

3. klass

Õpitulemused:

Teema - LUGU: MINA KUI KOOLIKAASLANE

Õpilane:

- 1) Kasutab teadlikult viisakusväljendeid: Tere! Aitäh! Palun ...! Head aega!
- 2) Teab ja kasutab ohutu mängimise kokkuleppeid ja reegleid.
- 3) Väljendab oma seisukohta (räägib oma loo).
- 4) Eristab mõisteid kiusamine ja ühekordne pahatahtlik käitumine.
- 5) Kuulab aktiivselt kaaslast (kuulab kaaslaste lugu).
- 6) Arvestab kaaslaste arvamusega (mõistab kaaslaste lugu).
- 7) Kasutab teadlikult suhtlemistehnikaid: mina-sõnum, aktiivne kuulamine, küsimine (huvi tundmine), küsimustele vastamine, positiivne kehakeel, "Ei" ütlemine.

Teema - MÕTTED, TUNDED

Õpilane:

- 1) Kasutab erinevate tunnete nimetusi.
- 2) Oma lugu rääkides jagab enda mõtteid ja tundeid.
- 3) Tunneb ära enda ja kaaslaste tunde.
- 4) Enda tunnetega toimetulemiseks kasutab vajadustest lähtuvaid tunnete reguleerimise tehnikaid.

Teema - MÕJU

Õpilane:

- 1) Arvestab enda käitumise mõjuga kaaslastele ja ümbritsevale keskkonnale.
- 2) Mõistab, et teol on tagajärg.
- 3) Arutleb enda käitumise mõju ja tagajärgede üle (vajadusel täiskasvanu abiga).
- 4) Arutleb teiste käitumise mõju ja tagajärgede üle (vajadusel täiskasvanu abiga).

5) Tunneb ära ohtliku olukorra, vajadusel kutsub abi.

Teema - VAJADUSED

Õpilane:

- 1) Tunneb ära enda ja kaaslaste vajaduse.
- 2) Arvestab enda ja kaaslaste vajadustega.
- 3) Arvestab enda ja kaaslaste erinevustega.
- 4) Annab enda vajadusest kokkulepitud viisil märku.

Teema - VASTUTUS

Õpilane:

- 1) Mõistab seost minu otsus - tegu - tagajärg - vastutus.
- 2) Mõistab enda rolli olukorrale lahenduse leidmisel.
- 3) Pakub välja olukorrale lahenduse.
- 4) Paneb tähele kaaslaste sobivat käitumist - märkab, tunnustab kaaslast.

Õppesisu:

- Mõisted kiusamine ja ühekordne pahatahtlik käitumine. Arvamuse avaldamine, oma loo rääkimine. Aktiivse kuulamisoskuse arendamine. Vestluse arendamine, teadlik vestluses osalemine, suhtlemistehnikad. Koostööoskused (teistega arvestamine, teistega koos õppimine/mängimine, aktiivne kuulamine, viisakas suhtlemine).
- Käitumise tagajärjed (mõju kaaslastele ja keskkonnale). Võimalikud ohuolukorrad. Abi kutsumine.
- Vajaduste laiem sõnavara. Iseenda ja teiste vajadustega arvestamine. Inimeste erinevuste ja sarnasustega arvestamine.
- Otsus - tegu - tagajärg - vastutus. Lahendustele suunatud mõtlemine. Toimetulek erinevates olukordades.

Põhimõisted:

Kiusamine, aktiivne kuulamine, suhtlemistehnikad, koostöö, tunded, vajadused, lahendused.

Praktilised tööd

- Õppekäigud, ühisüritused, lähtuvalt piirkondlikust eripärast.
- Taastavad aruteluringid.
- Maaliprojekt (kunst + sotsiaalsed oskused).
- Õpitud sotsiaal-emotsionaalsete oskuste teadlik rakendamine ainetundides ja väljaspool ainetundi (vahetund, liikumistund, aktused, spordipäevad, õppekäigud, klassi ja kooli ühisüritused sh liiklemine erinevatel viisidel ja erinevate transpordivahenditega).

4.18. Ukraina rahvatants

4.18.1. Õppeaine kirjeldus

Valikaine on mõeldud kõigile meie kooli õpilastele. Ukraina rahva omapärased ja temperamentsed tantsud peavad innustama ja tutvustama õpilasi ukraina kultuuri ja ajaloo. Samas mõned ukraina rahvatantsud nagu näiteks Hopakk, on hoogsad ja soodustavad sportlikku tegevust. Ukraina rahvatants valikainena ei ole lihtsalt tantsimine, sellega kaasneb kostüümide valmistamine ja Ukraina kultuuriga tutvumine.

4.18.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.18.2.1. teab, kuidas nimetada ja näidata Ukraina tantsu põhiliigutusi;

- 4.18.2.2. teab Ukraina rahvarõivaid;
- 4.18.2.3. tunneb ukraina tantsu üksikuid žanre ja nende eripärasid;
- 4.18.2.4. teab, kuidas rääkida lugu ukraina tantsust "hopak";
- 4.18.2.5. õpilane oskab end väljendada ega karda lava ja publikut;
- 4.18.2.6. õpilane hindab kõrgelt ukraina tantsukunsti.

4.18.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	II ja III kooliaste		4.-6. ja 7. ja 9. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Sissejuhatus ainesse – eesmärkide tutvustamine. Soojendusmängud, tutvumismängud. Lõõgastusharjutused.	Tunneb paremini kaasõpilasi, oskab kasutada tutvumis- ja soojendusharjutusi	SV, K	1, 2, 3, 5	1,6,8	1,4, 7,8
Tegevused kujuteldavate asjadega. Keskendumine, kujutlusvõime arendamine. Draamamängud	On teadlik oma kehakeelest, mida see väljendab, oskab kasutada oma kujutlusvõimet	SV, S	1, 5	1,8	4,8
Grupi ja partneri teadlikkus. Ukraina mängud rühmateadlikkuse arendamiseks. Peegelpilt.	Oskab arvestada oma kaastestega, arvestab nende ideede ja võimetega.	SV, S,	2,3,4, 5	1,4,8	7, 8
Ukraina tantsu elemendid	Oskab esitada erinevaid tantsuelemente. Oskab tantsida Ukraina tantsu. Saab muuta liigutuste kiirust.	SV, S,	1, 2, 3	1	1,3, 8
Poos, asendid, ukraina tantsu põhiliigutused tüdrukutele ja poistele	Kasutab oma halt sobivalt vastavalt rollile. Esineb selgelt ja arusaadavalt.	SV	5	6	1, 4, 7
Töötage kasakate poiste ja tüdrukutega.	Oskab eristada stiile, oskab valida eesmärgiga sobiva stiili.	SV, L, K	1,5	1,5,	1, 3, 5
Ukraina tants "Zaporožets" poistele. Tants odadega	Oskab võtta sobiva rolli lähtudes eelnevalt õpitust	SV	1,2,3, 5	1,6,8	1, 4

Muusika, lavakujundus, rekvisiidid.	Saab aru tantsus osaleja rollist, rekvisiidist ja muusikast. Oskab valida minitantsuks muusikale sobiva liikumise, muusikalise ja lavakujunduse.	SV, K	5, 7	1,2,5, 6,8	1, 3, 6, 8
Praktilised tööd					
• Töömeetodid: paar, rühm; (vajadusel info- ja suhtlusvahendid); • aktiivõpe: rollimäng; • loominguline eneseväljendus: sketšide tegemine, karakteri loomine, grupitunde loomine (loomingulised mängud); • erinevate tantsuliikide esitlemine.					

4.19. Usundiõpetus

4.19.1. II kooliastmes

4.19.1.1. Õppeaine kirjeldus

Usundiõpetuses pakutakse avastamisrõõmu erinevatest religioonidest pärit lugude, traditsioonide ja inimeste kaudu. Lapse kogemusmaailma avardamine algab talle tuttavamast ja lähemast, seda järjest laiendades. Ka uue õppimisel leitakse seoseid lapse igapäevase kogemuse ja väärtusmaailmaga, andes võimalust mõtiskleda enda jaoks oluliste küsimuste üle ning avastada erinevate lugude ja traditsioonide sügavamaid tähendusi. Erilist tähelepanu pööratakse pühade aastaringi käsitlemisele, kus iidsetes tavades põimuvad rahvakombestik ja kristlik sisu. See lähenemine võimaldab lastel näha, kuidas erinevad kultuurilised ja usulised mõjud on omavahel põimunud. Aastakava saab üles ehitada pühade ümber, kus väärtusi käsitletakse nende pühade paiku, kus need on kesksed. Lood eri religioonide inimestest ja lugudest aitavad luua sügavamalt arusaama sellest, kuidas erinevad usulised veendumused kujundavad inimeste mõtlemist, käitumist ja eluviisi. Usundiõpetuses peab jääma aega tegeleda lapse jaoks oluliste eksistentsiaalsete küsimuste ja väärtuskasvatusega, inspireerides esitama küsimusi ja neile ise vastuseid otsima praktiliste ja loovate ülesannetega. Õpilased kasutavad lihtsamaid religiooni uurimisega seotud meetodeid, nagu intervjuu ning vaatlus.

4.19.1.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

- 4.19.1.2.1. tunneb nn kuldset reeglit ning suuremates maailmareligioonides sõnastatud tähtsamaid eetilisi printsiipe (austa elu, teist inimest ja omandit, ära tunnista valet); toob näiteid nende toimimise kohta;
- 4.19.1.2.2. nimetab käsitletud voorusi ning oskab neid lahti mõtestada, tuues näiteid vooruste avaldumise kohta inimeste käitumises;
- 4.19.1.2.3. toob näiteid väärtuste ja moraalinormide rolli kohta üksikinimese elus ning ühiskonnas; selgitab näiteid tuues, kuidas mõjutab

religioon või sekulaarne maailmavaade inimeste väärtusi, valikuid ja otsuseid;

4.19.1.2.4. nimetab enda jaoks olulisi väärtusi ja kirjeldab õpitu valguses, kuidas need tema toimimist kujundavad ning valikuid mõjutavad;

4.19.1.2.5. suhtub lugupidavalt erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse, tunneb igapäevases elus ära mõningaid maailmavaatelistel erinevustel põhinevaid diskrimineerimise juhtumeid; pakub välja konstruktiivseid toimimisvõimalusi, et lahendada lihtsamaid väärtuskonflikte.

4.19.1.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	II kooliaste		4.-6. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Eetika alused (usundites ja enda elus). Usundite ja maailmavaadete roll inimeste identiteedis ja elustiili valikutes. Arusaam heast ja kurjast, inimese elu eesmärgist, vabadusest ja vastutusest kristluses, islamis, judaismis, hinduismis ja budismis. Kirjutatud ja kirjutamata reeglid ja seadused. Vastused küsimusele, mis on õnn, mis on õige ja hea. Kuldne reegel. Põhilisi eetiliste valikute printsiipe maailmausundites: austa elu, teist inimest ja omandit, ära tunnista valet. Kardinaalvoorused: õiglus, vaprus, enesedistsipliin (möödukus), (elu)tarkus, usk,	Õpilane: - toob näiteid väärtuste ja moraalinormide rolli kohta üksikainimese elus ning ühiskonnas; - selgitab näiteid tuues, kuidas mõjutab religioon või sekulaarne maailmavaade inimeste väärtusi, valikuid ja otsuseid; - tunneb nn kuldset reeglit ja suuremates maailmausundites sõnastatud olulisemaid eetilisi printsiipe (austa elu, teist inimest ja omandit, ära tunnista valet); toob näiteid nende toimimise kohta; - nimetab käsitletud voorusi (õiglus, vaprus, enesedistsipliin (möödukus), (elu)tarkus ning usk, lootus ja armastus)	Hinnatakse 1) testi maailmausundite kohta või 2) "Kuu sõbra" loo etendamist.	1, 2, 3, 5	1, 6	4, 7

lootus, armastus. Inimõigused.	ning oskab neid lahti mõtestada, tuues näiteid vooruste avaldumise kohta inimeste käitumises; • suhtub lugupidavalt erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse ning tunneb igapäevaelus ära mõningaid maailmavaatelistel erinevustel põhinevaid diskrimineerimise juhtumeid.				
Väärtused, mina ja teised inimesed (usundites ja enda elus). Autoriteedid ja väärtuste hierarhia. Inimeste tõekspidamiste sarnasused ja erinevused, väärikus. Iseendaks jäämise raskused. Üksi ja koos. Sallivus ja lugupidamine – suhtumine teistsuguste vaadetega inimestesse ning teistesse usunditesse. Eelarvamused ja diskrimineerimine. Rahvakalendri pühad ja traditsioonid. Pühad nagu lõikustänapüha, hingede aeg, jõulud, ülestõusmispühad. Traditsioonid ja	Õpilane: • nimetab enda jaoks olulisi väärtusi ja kirjeldab õpitu valguses, kuidas need tema toimimist kujundavad ning valikuid mõjutavad; kasutab õpitud eetikamõisteid konteksti arvestavalt ja asjakohaselt; • suhtub lugupidavalt erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse; • pakub konstruktiivseid toimimisvõimalusi, et lahendada lihtsamaid väärtuskonflikte.	1) Hinnatakse tabelit õpilase erinevustest ja sarnasustest erinevate kultuuriliste ja religioossete gruppidega. 2) Hinnatakse ühe rahvakalendri tähtpäeva plakatit ja selle esitlemist.	1, 3, 5	1, 3, 5	4, 5, 6, 7

väärtused pühade tähistamisel.					
Eetika keskseid küsimusi (usundites ja enda elus). Suhtumine loodusesse. Armastus ja sõprus, ustavus. Õigus ja õiglus. Tähelepanelikkus ja hoolivus nõrgemate suhtes. Solidaarsus ja heategevus. Sõna jõud: töötused, sõnapidamine, ausus, silmakirjalikkus. Andekspalumine ja andestamine, leppimine.	Õpilane: - toob näiteid väärtuste ja moraalinormide rolli kohta üksikinimese elus ning ühiskonnas; - selgitab näiteid tuues, kuidas mõjutab religioon või sekulaarne maailmavaade inimeste väärtusi, valikuid ja otsuseid; suhtub lugupidavalt erinevate maailmavaateliste tõekspidamistega inimestesse; otsib teavet usundite eetiliste seisukohtade kohta ja hindab allikate sobivust; - nimetab enda jaoks olulisi väärtusi ning kirjeldab õpitu valguses, kuidas need tema toimimist kujundavad ja valikuid mõjutavad; - mõistab andestuse olulisust ning oskab andeks paluda.	Hinnatakse rühmatööna valminud kiusamisvastaseid õppevideoid.	1, 5	1, 3, 4	7
Praktilised tööd					
- Arutelud; - kirjalikud ülesanded; - rühmatööd; - paaristööd; - iseseisvad ülesanded.					

4.19.2. III kooliastmes

4.19.2.1. Õppeaine kirjeldus

Usundiõpetuse temaatiline kese on eetika ning moraalsed valikud, seda nii religioonides kui ka noore inimese enda elus. Väärtuste üle arutamiseks sobivad köitvad ja empaatiat arendavad lood inimestest erinevatest maailmavaatelistest traditsioonidest, andes õpilastele võimaluse mõista erinevaid vaatenurki. Väärtuste üle mõtlemisel on oluline roll nii loogilisel kui ka intuiitiivsel mõtlemisel, mõlemad lähenemised täiendavad üksteist, aidates inimestel kujundada selgeid ja sügavaid väärtushinnanguid. Õpilasi julgustatakse väärtuste üle arutelude juures argumenteerima, kaaluma eri argumentide veenvust ning seost maailmavaatega. Loogiline mõtlemine on protsess, kus inimene kasutab selget ja järjekindlat loogikat, et analüüsida, põhjendada ja süstematiseerida oma mõtteid. See aitab väärtuste üle mõelda süstemaatiliselt, tuues välja põhjus-tagajärg seosed, analüüsides eri väidete aluseks olevaid eeldusi, argumenteerides ning kujundades loogilisi

järeldusi. Loogiline mõtlemine on eriti kasulik keerukamate eetiliste dilemmaide lahendamisel ja väärtuste hierarhia kujundamisel. Väärtuste üle mõtlemisel on aga loogilise mõtlemise kõrval sama oluline ka intuiitiivne. Intuitsioon aitab luua sügavaid emotsionaalseid ühendusi väärtuste ja isikliku identiteediga. Loovad ülesanded suunavad õpilasi mitte ainult õpitut mõistma, vaid ka arutlema ning seostama õpitu oma igapäevaeluga, tugevdades seeläbi nende praktilisi teadmisi ja väärtuste mõistmist ning pakub uusi vaatenurki ning tasakaalu analüütilise mõtlemise ja emotsionaalse kaasatuse vahel. Oluline on üksteist austava hoiakute ja oskuste kujundamine väärtuseid puudutavates aruteludes.

4.19.2.2. Taotleme, et õpilane on õppeaine lõpuks omandanud järgmised teadmised, oskused hoiakud:

4.19.2.2.1. Õpilane:

- 4.19.2.2.1.1. oskab usundeid klassifitseerida ja nimetada maailma erinevates osades enam levinud usundeid; teab Eestis levinud suuremaid usundeid, eristab suuremaid konfessioone ja usulisi rühmitusi;
- 4.19.2.2.1.2. kirjeldab olulisemaid eesti rahvausundi põhijooni ning toob näiteid selle avaldumisest tänapäeval; selgitab käsitletud usundite õpetuse ja eetika põhiseisukohti ning tunneb nende usundite teket, tähtsamaid suurkujusid, usulisi rituaale ja nende väljendumist kultuuris; leiab seoseid usu väljendumisvormide ja vastava usundi põhiideede vahel; kirjeldab olulisemaid kristlikke pühi ning toob näiteid kristluse tähendusest Eesti kultuurile ja ühiskonnale nii ajaloos kui ka kaasajal;
- 4.19.2.2.1.3. võrdleb erinevaid religioone, analüüsib näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju inimese ning ühiskonna elus nii positiivsete kui ka probleemsete ilmingutena;
- 4.19.2.2.1.4. analüüsib religioossete konfliktide põhjusi; tunneb ära eelarvamusliku ja sildistava suhtumise; pakub võimalusi

erinevate religioossete vaadetega inimeste dialoogiks ning koostöök;

4.19.2.2.1.5. sõnastab oma maailmavaate mõningaid jooni; analüüsib enda maailmavaatelisi tõekspidamisi käsitletud usundite ja maailmavaadete valguses;

4.19.2.2.1.6. otsib teavet usundite kohta ja hindab allikate sobivust.

4.19.2.3. Õpitulemused ja õppesisu

Tundide arv: 35	III kooliaste		7. ja 9. klass		
Õppesisu	Õpitulemused	Teadmiste kontroll	I.	II.	III.
Sissejuhatavad probleemid. Millesse inimesed usuvad ning kuidas avaldub usk inimeste elus? Mis on religioon? Usundite ja maailmavaadete mitmekesisus. Ülevaade usundite levikust maailmas (levikugeograafia ja statistika). Miks on vaja usundeid tunda? Maailma seletamise erinevad võimalused. Religioon ja teadus. Usundite vahelised suhted. Kuidas me teame, mismoodi on õige käituda? Õige käitumise mõõdupuuks võivad olla riigis kehtivad seadused, kogukonnas kehtivad kirjutatud ja kirjutamata reeglid, usulised	Õpilane: • klassifitseerib usundeid ja nimetab maailma erinevates osades enam levinud usundeid; • nimetab suuremaid Eestis levinud usundeid, eristab suuremaid konfessioone ning usulisi rühmitusi; • analüüsib religioossete konfliktide põhjusi; • tunneb ära eelarvamusliku ja sildistava suhtumise; • pakub võimalusi erinevate religioossete vaadetega inimeste dialoogiks ning koostöök; • defineerib käitumist reguleerivaid reegeleid. Teeb vahet reeglitel, seadustel ja südametunnistusel.	Hinnatakse kollaaži südametunni stusest.	1,2 ,3, 5	1,4	4,7

tõeks pidamised, inimese südametunnistus ja eeskujud.					
Tutvumine erinevate usunditega. Sümbolid. Rajajad ning mõned kesksed tegelased. Pühad tekstid. Maailma alguse lood. Inimese suhe loodusega. Inimesekäsitus. Olulisemad pühad ja rituaalid. Pühapaigad. Eetika. Religiooni väljendumine kultuuris.	Õpilane: - kirjeldab olulisemaid eesti rahvausundi põhijooni ning toob näiteid selle avaldumisest tänapäeval; - selgitab käsitletud usundite õpetuse ja eetika põhiseisukohti ning tunneb nende usundite teket, tähtsamaid suurkujusid, usulisi rituaale ja religiooni väljendumist kultuuris; - leiab seoseid usu väljendumisvormide ja vastava usundi põhiideede vahel; - võrdleb erinevaid usundeid, analüüsib näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju inimese ning ühiskonna elus nii positiivsete kui ka probleemsete ilmingutena; - kirjeldab olulisemaid kristlikke pühi ning toob näiteid kristluse	1)Hinnatakse ühe juudi püha tutvustamist paaristööna. 2)Hinnatakse uurimust ühest moslemi sportlasest/artistist. 3)Hinnatakse kaheksa-osalise tee ja kümne käsu võrdlust.	1,4	3,4	4,7

	täheendusest Eesti kultuurile ja ühiskonnale nii ajaloo kui ka kaasajal; • sõnastab oma maailmavaate mõningaid jooni; analüüsib enda maailmavaatelisi tõekspidamisi käsitletud usundite ja maailmavaadete valguses; • oskab otsida teavet usundite kohta ja hinnata allikate sobivust.				
Praktilised tööd					
• Arutelud; • kirjalikud ülesanded; • rühmatööd; • paaristööd; • iseseisvad ülesanded.					